

Høringsdokument

Sektorplan om anlegg for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet i Akershus 2010 – 2013

Høringsfrist 8. november 2010

1	Innledning.....	4
1.1	Spillemidler til anlegg i Akershus	4
1.2	Kommunal plan for fysisk aktivitet - idrett og friluftsliv	5
1.3	Sektorplan for større idrettsanlegg på fylkesnivå.....	5
1.4	Regionalt samarbeid	6
1.5	Overordnede planer og føringer	6
1.5.1	Folkehelse og fysisk aktivitet.....	6
1.5.2	Fylkesplan for Akershus 2004 – 2007 (forlenget til å gjelde for 2008 og 2009).....	7
1.5.3	Fylkeskommunale prinsipper for fordeling av spillemidler	8
1.5.4	Bestemmelser om tilskudd til anlegg for idrett og fysisk aktivitet (V-0732).....	9
1.5.5	Kommunal planlegging for idrett og fysisk aktivitet (V –0798).....	9
1.5.6	Plan og bygningsloven	9
1.5.7	Lov om forbud mot diskriminering på grunn av nedsatt funksjonsevne.....	9
1.6	Sektorplanens visjon og hovedmål.....	9
1.6.1	Langsiktig hovedmålsetning	10
1.6.2	Strategier og sentrale føringer	10
1.6.3	Mål for planen	11
1.6.4	Strategier:	11
1.7	Gjennomgående prinsipper	11
1.7.1	Barn og ungdom	11
1.7.2	Miljø	11
1.7.3	Universell utforming	12
1.7.4	Folkehelse.....	12
1.7.5	Planstyrt ressursutnyttelse og økonomi.....	12
1.8	Planens oppbygging	12
2	Evalueringsplan for forrige planperiode, 2005 - 2008.....	13
2.1	Planforutsetninger	13
2.2	Mål og strategier, handlingsprogram	13
2.3	Befolkning	13
2.4	Tildelte fylkesrammer	14
2.5	Programsatsningsmidler og tilleggsbevilgninger	14
2.6	Realiserte anlegg og tildelinger for planperioden	15
2.7	Konklusjon	16
3	Idrett	18
3.1	Overordnet målsetning for anleggsutviklingen for idrett.....	18
3.1.1	Strategier	18
3.2	Spillemidler til idrettsanlegg	19
3.3	Idrettsanlegg i Akershus	19
3.4	Idrett og samfunnsøkonomi.....	20
3.5	Viktige planer, lover og føringer for idrett.....	21
3.5.1	Stortingsmelding nr 14, 1999-2000, "Idrettslivet i endring"	21
3.5.2	Akershus idrettskrets policydokument innen anleggssektoren	21
3.5.3	Idrettspolitisk dokument.....	21
3.6	Miljø.....	21
3.7	Universelt utformede idrettsanlegg	22
3.8	Mål for miljømessige og tilgjengelige idrettsanlegg.....	23
3.8.1	Strategier	23

3.9	Den organiserte aktiviteten i Akershus	23
3.10	Organisasjoner innen skyting - skytebaner	24
3.10.1	Akershus Skytterkrets	24
3.10.2	Det Frivillige Skyttervesen.....	24
3.11	Utfordringer i planperioden.....	25
4	Friluftsliv	26
4.1	Fylkeskommunens rolle i friluftslivet	27
4.2	Spillemidler til friluftsliv.....	27
4.3	Overordnet målsetning for anleggsutviklingen for friluftsliv	28
4.3.1	Strategier	28
4.4	Viktige planer, lover og føringer for friluftsliv	28
4.4.1	Friluftsløven og allemannsretten	28
4.4.2	Markaloven.....	28
4.4.3	Stortingsmelding nr 39, 2000-2001.....	29
4.4.4	Fylkesplaner	29
4.4.5	Statlig sikra friluftsområder	29
4.4.6	Kommuneplaner	29
4.5	Miljø.....	29
4.6	Universell utforming	30
4.7	Mål for miljømessige og tilgjengelige friluftslivsanlegg	30
4.7.1	Strategier	30
4.8	Turkart i Akershus.....	30
4.9	Ulike støtteordninger for friluftsliv	31
4.9.1	Fylkeskommunale friluftsmidler	31
4.9.2	Statlige friluftsmidler	31
4.9.3	Tilskudd til tiltak i friluftsområder.....	31
4.9.4	Tilskudd til friluftstiltak	31
4.9.5	Statlege tileiøningar, bandlegging av friluftsområde	31
4.10	Utfordringer i planperioden.....	32
5	Fysisk aktivitet, frivillighet og folkehelse i Akershus.....	33
5.1	Utviklingstrekk for fysisk aktivitet	33
5.2	Frafall fra den organiserte idretten	24
5.3	Egenorganisert aktivitet.....	36
5.4	Sykkelveier og stier	37
5.5	Økonomisk støtte til fysisk aktivitet.....	24
5.5.1	Mål	37
5.5.2	Strategier	37
6	Handlingsprogram	38
6.1	Forventninger for planperioden.....	46

1 Innledning

Sektorplan om anlegg for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet i Akershus 2010 – 2013 avløser forrige sektorplan som ble vedtatt for perioden 2005 - 2008. Den forrige planens virketid ble forlenget til også å gjelde for året 2009. Sektorplanen omfatter mål og strategier for idretts- og friluftslivsbygg, samt mål og strategier for økt bevegelse og fysisk aktivitet. Videre redegjør planen for fylkeskommunens politikk for behandling og fordeling av spillemidlene. Nytt for denne planen er at det i større grad enn tidligere legges vekt på tilgjengelige idretts- og friluftslivsbygg og miljøutfordringer. Planen er i tillegg et styringsverktøy for kommuner og fylkeskommunen da planens handlingsprogram legger føringer for hvilke store anlegg som kan søke om spillemidler i planperioden.

Med bakgrunn i departementets krav til planlegging av idrettsanlegg på fylkesnivå, er handlingsprogrammet kun konsentrert om større anlegg. Dette betyr anlegg som er berettiget til kr 2 millioner eller mer i spillemidler. De vanligste anleggstypene er nærmere definert i KUDs forskrifter V-0732, pkt.2.2.4, men også andre anlegg som totalt kan motta 2 millioner eller mer i spillemidler og som er meldt inn av kommunene, omtales i denne planen.

Nærmiljøanlegg og idretts- og friluftslivsbygg som ikke kan motta kr 2 millioner eller mer i spillemidler utgjør en vesentlig del av planlagte anlegg i kommuneplanene, men inkluderes altså ikke i sektorplanens handlingsprogram. Forslag om tilsagn av spillemidler til disse anleggene behandles, sammen med større anlegg, ved den årlige hovedfordelingen som foretas av hovedutvalg for kultur, folkehelse og næring i vårhalvåret, samt ved fordelingen av rentemidler og inndratte spillemidler til idretts- og friluftslivsbygg.

Sektorplanen vil være førende for all fylkeskommunal saksbehandling av spillemiddelsøknader. Alle spillemiddelsøknader behandles også i henhold til Kulturdepartementets ”Bestemmelser om tilskudd til anlegg for idrett og fysisk aktivitet” (V-0732). Disse bestemmelsene kan lastes ned på nettstedet www.idrettsanlegg.no. Her finnes også søknadsskjema og annen informasjon rundt spillemidlene.

Fra og med 2008 har departementets gamle saksbehandlingssystem (KRISS) blitt erstattet med et nytt anleggsregister kdd.idrettsanlegg.no. Systemet koordineres av Kulturdepartementet, og kommunene skal hvert år oppdatere registeret i forhold til egne anlegg. Fra 2008 har også alle søknader blitt sendt inn og behandlet elektronisk av kommuner og fylker gjennom kdd-idrettsanlegg.no.

1.1 Spillemidler til anlegg i Akershus

Staten har siden 1948 bevilget midler til delfinansiering av idrettsanlegg. Midlene ble opprinnelig avsatt fra overskuddet av fotballtippingen og kalt tippemidler. Fra 1994 ble ulike statlige pengespill slått sammen, og midlene til idrettsanlegg ble deretter kalt spillemidler.

Siden 1987 har fylkeskommunene hatt ansvaret for detaljfordelingen av disse til de enkelte kommuner. Akershus fylkeskommune har de siste årene fordelt i underkant av kr 60 millioner årlig til nærmiljøanlegg og ordinære anlegg. Den største delen av spillemidlene har de siste årene gått til fotballanlegg og flerbrukshaller.

Det har de siste årene i enkelte kommuner vært et stort etterslep på spillemiddelutbetaling i forhold til når anleggene ferdigstilles. På grunn av manglende midler og til dels stor anleggsutbygging, tar det i enkelte tilfeller flere år fra anleggene ferdigstilles til de får tilsagn om spillemidler. For planperioden er det fra kommunene meldt inn anlegg med forventet spillemiddelsum på i overkant av kr 470 millioner. I tillegg til dette kommer andre anlegg med forventede spillemidler på under kr 2 millioner. Dersom tildelingene til Akershus holder seg stabilt som de siste årene kan det forventes et økende etterslep og dermed lengre ventetid for søker før de får utbetalt spillemidler til sitt anlegg.

1.2 Kommunal plan for fysisk aktivitet - idrett og friluftsliv

Det er et krav at kommunene har utarbeidet tematisk kommunedelplan, ev. behandler idrett og friluftslivsanlegg i kommuneplanen. Uten slike planer, utarbeidet etter Plan- og bygningslovens bestemmelser og vedtatt av kommunestyret, vil ikke kommunene kunne fremme søknad om spillemidler.

I 2007 kom departementet med en revidert veileder i ”Kommunal planlegging for idrett og fysisk aktivitet” (V-0798). Veilederen gir en rekke føringer for kommunenes planarbeid, og departementet framla et minstekrav til planens innhold. Disse minstekravene er førende for fylkeskommunens behandling og godkjenning av de kommunale planene.

I planperioden vil Akershus fylkeskommune spesielt legge vekt på følgende momenter ved vurdering av kommuneplanene:

- Mer økonomisk realistiske planer og grundige driftskalkyler
- Vurdering av behov i forhold til aktivitetsutvikling
- Økt vektlegging av fysisk aktivitet herunder friluftsliv
- Universell utforming av anlegg

I tillegg vil fylkeskommunen også fokusere på:

- Medvirkning
- Kartgrunnlag
- Regionalt samarbeid

Med denne sektorplanen ønsker Akershus fylkeskommune også å skape en vilje til å sette av arealer til anlegg for fysisk aktivitet i de ulike kommunene. Det vil i fremtiden være et behov for slike avsetninger både til eksisterende idretter og aktiviteter som stadig har et økende behov for arealer, men også potensielt nye idretts- og aktivitetsformer.

1.3 Sektorplan for større idrettsanlegg på fylkesnivå

Fra og med 1994 ble det også et krav om en fylkeskommunal planlegging for anlegg som mottar spillemidler. I siste veileder i ”Kommunal planlegging for idrett og fysisk aktivitet” (V-0798) fra 2007, åpnes det opp for en valgfrihet i forhold til kravet om egen sektorplan, eller en fylkesdelplan etter plan- og bygningsloven. Akershus har altså valgt en sektorplan om anlegg for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet. Denne kan betraktes som en overbygning for den kommunale planleggingen av idretts- og friluftslivsanlegg. Forholdet mellom disse plantypene er slik at kommuneplanene leverer informasjon til sektorplanen, mens denne på sin side leverer premisser for kommuneplanene, spesielt når det gjelder spillemidler til store anlegg.

Den fylkeskommunale planen for anleggsutvikling skal være et styrings- og arbeidsverktøy for årlig saksbehandling av søknader om tildeling av spillemidler til idrettsanlegg og anlegg for friluftsliv.

Planens 4-årige handlingsprogram skal videre gi signaler til kommunene om hvilke større anlegg som vil bli vurdert til å få tilsagn om spillemidler i planperioden.

Akershus fylke står ovenfor en stor forventet befolkningsvekst i løpet av planperioden og tiden fremover. Det rapporteres også fra de ulike kommunene om en underdekning på enkelte anleggstyper. Dette dreier seg først og fremst om flerbrukshaller der kapasiteten på det nærmeste er sprengt i hele fylket. Anleggsdekning og utfordringer rundt dette vil bli berørt nærmere som en del av vedleggene til denne planen.

1.4 Regionalt samarbeid

Det kan søkes om ekstra tilskudd på inntil 20 % av ordinær tilskuddssats til større interkommunale idrettsanlegg, forutsatt at det er et større kostnadskrevende anlegg og at det inngås en bindende skriftlig avtale mellom to eller flere kommuner vedrørende investering og drift. For planperioden 2010 – 2013 er det et ønske om et økt kommunalt samarbeid om utvikling av enkelte anleggstyper, og Akershus fylkeskommune ønsker å stimulere til dette ved veiledning, og ved å prioritere interkommunale prosjekt fremfor tilsvarende kommuneanlegg ved spillemiddeltildelinger.

1.5 Overordnede planer og føringer

En sektorplan om anlegg for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet vil være berørt av flere overordnede planer og føringer. Enkelte av disse har betydning for både friluftsliv og idrett. De viktigste av disse presenteres i det følgende. De planer og føringer som kun hører til under friluftsliv eller idrett vil presenteres under disse kapitlene.

De følgende planer og føringer vil også være av betydning både for sektorplanen og for de ulike kommunenes planlegging rundt anlegg for idrett og friluftsliv. Disse vil det kun kort refereres til og det anbefales at kommunenes saksbehandlere og andre interesserte setter seg nærmere inn i disse

1.5.1 Folkehelse og fysisk aktivitet

Fra og med 1.1.2010 har fylkeskommunene hatt ulike lovpålagte oppgaver i forbindelse med folkehelsearbeidet. Dette henspiller seg blant annet på at *"Fylkeskommunen skal fremme folkehelsearbeidet herunder trivsel, gode sosiale og miljømessige forhold og bidra til å forebygge sykdom, skade eller lidelse, samt bidra til en jevnere sosial fordeling av faktorer som direkte eller indirekte påvirker helsen"*.

I dette dokumentet omhandles folkehelse kun i sammenheng med fysisk aktivitet. Som nevnt i innledningen er statens formål med å støtte opp om anlegg for fysisk aktivitet først og fremst gjemlet gjennom nytteverdien ved at større deler av befolkningen holder seg frisk. Fysisk aktivitet er av de viktigste virkemidlene for å holde seg frisk, både psykisk og fysisk.

Akershus fylkeskommune er med på å påvirke mulighetene til å være i fysisk aktivitet på flere måter. Dette gjøres først og fremst gjennom fordeling, og veiledning i forbindelse med spillemiddelfordelingen til anlegg hvert år. Det gis midler både til anlegg for den organiserte

idretten, og til anlegg for egenorganisert aktivitet. Fylkeskommunen er derfor en sentral del i utviklingen av anlegg der befolkningen kan være i fysisk aktivitet.

Videre har fylkeskommunen et ønske om å i større grad være pådriver for et forum for fremming av fysisk aktivitet. Dette vil da først og fremst være en møteplass for organisasjoner som arbeider for å bedre mulighetene til fysisk aktivitet i fylket, der ulike virkemidler, ideer og strategier for økt fysisk aktivitet drøftes.

I en rapport fra Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor fra 2010, kommer det frem at sosial ulikhet er en av faktorene som er med på å avgjøre om en er i regelmessig fysisk aktivitet eller ikke. Når det gjelder deltakelse i organisasjoner, og spesielt idrett, har dette en sammenheng med inntekt og utdanning. Jo høyere utdanning, desto flere medlemskap og aktive medlemskap per individ. Det er en sterk overrepresentasjon av høyinnteksgrupper innen idretten. Også andre kulturorganisasjoner er preget av ulikhet, men ikke i like stor grad, her er det først og fremst utdanningsnivået som gjør utslag. De sosiale ulikhetene har økt i perioden 1990 – 2007, og ulikhetene er større i Norge enn f.eks. i nabolandene Sverige og Finland.

Gjennom lov om folkehelse skal fylkeskommunene arbeide for å utjevne disse forskjellene. Et av virkemidlene for dette skjer gjennom fordeling av spillemidler til egenorganisert aktivitet, og gjennom at 10 % tilgodeses friluftslivsanlegg. Dette er anlegg som er tilgjengelig for alle, og som stimulerer til fysisk aktivitet utenom idrettsorganisasjonene.

Selv om det er en dokumentert underdekning på hallkapasitet i store deler av fylket kan det kanskje i fremtiden tilstrebes å sette av noen timer i uka til egenorganisert aktivitet. Dette kan være en inngangsport for mange som ikke er i regelmessig fysisk aktivitet for å bli medlem av idretten. For utjevning av sosiale forskjeller vil det også for fremtiden være viktig å tenke på at nye idretter kommer til, og at det derfor vil være behov for nye typer anlegg.

1.5.2 Fylkesplan for Akershus 2004 – 2007 (forlenget til å gjelde for 2008 og 2009)

På grunn av de politisk vedtatte målene i fylkesplanen vil dette være viktig i forhold til sektorplanens målsetninger og virkeområde. Denne gir politiske føringer til sektorplanen først og fremst gjennom folkehelsedelens målsetninger, men også areal og transportdelen berører sektorplanen i forhold til bla ivaretagelse av en sammenhengende grønnstruktur for friluftsmål. Folkehelsedelen har konkrete mål og strategier for en bedre fysisk helse. Målene og strategiene er for øvrig i samsvar med Regjeringens folkehelsemelding. Relevant i denne sammenheng er delmålet at *”Alle skal ha mulighet til fysisk aktivitet i natur og i sitt nærmiljø”*.

For å fremme økt fysisk aktivitet i Akershusbefolkningen er det i fylkesplanen handlingsprogram for 2006 - 2009 pekt på følgende politisk vedtatte strategier og mål:

- Sikre valgmuligheter i mangfoldet av aktiviteter både i skole og fritid
- Fokuserer på det fysiske nærmiljøet ved boliger, skoler og barnehager
- Tilrettelegging av stier, veier, lysløyper og turtraseer, nærfriluftsområder og anlegg for fysisk aktivitet for alle brukergrupper
- Sikre tilgang til skogsområdene, vannveiene og kysten langs Oslofjorden
- Rekruttere og motivere barn og unge, eldre, og særskilte inaktive grupper til fysisk aktivitet.

- Motivere ungdom til å fortsette med regelmessig fysisk aktivitet i voksen alder
- Tilrettelegge for gang- eller sykkelbruk som effektiv og trygg transportform i nærmiljøet.

Disse målene og strategiene er helt i samsvar med statlige mål i både idrettsmeldingen og friluftslivsmeldingen, samt i folkehelsemeldingen.

I sektorplanen vil det sentrale først og fremst være mål og strategier for hvor og hvordan vi kan tilrettelegge og bygge ulike anlegg for økt fysisk aktivitet. Strategier for informasjon om aktiviteter og natur- og friluftsområder, motivering og rekruttering vil måtte være en del av organisasjonenes eget ansvar og fylkets folkehelsesatsing.

Som en fellesnevner for hvilke regionale planforutsetninger dette har for anleggsutviklingen i Akershus kan det pekes på:

- Økt fysisk aktivitet er et felles helsepolitisk mål, som både kan nås gjennom idrett og friluftsliv. Å lære om, og tilrettelegge for at barn og unge kan utfolde seg i sitt nærmiljø er viktig. Dette kan gjøres både gjennom de frivillige organisasjonene og ved å tilrettelegge arenaer for egenorganisert aktivitet i nærmiljøet.
- I et folkehelseperspektiv er det viktig å også nå de inaktive voksne, eldre og funksjonshemmede. Dette må både gjøres gjennom informasjon og motivasjon, men også gjennom å legge til rette for mer fysisk bevegelse i hverdagen ved at en f eks ikke skal trenge bil for å utføre praktiske gjøremål effektivt i nærmiljøet.
- I et folkehelseperspektiv bør man være kreative i forhold til utforming av såkalte nærmiljøanlegg, slik at anleggene er fleksible for flere typer aktiviteter og tilrettelagt for flest mulig brukere.

I fylkesplanen er det også lagt vekt på å skape et utbyggingsmønster som kan ivareta en sammenhengende grønnstruktur og bidra til redusert transportomfang og økt kollektivandel. Ved etablering av nye idrettsanlegg betyr dette lokalisering nær befolkningskonsentrasjoner og kollektivknutepunkt. Et godt tilrettelagt gang- og sykkelveinett med sykkelparkering vil også kunne bidra til miljøvennlig transport til og fra idrettsanlegg i forbindelse med trening og konkurranser.

1.5.3 Fylkeskommunale prinsipper for fordeling av spillemidler

Akershus fylkeskommune fordeler og saksbehandler spillemidler ut fra gjeldende regelverk og bestemmelser fastsatt av Kulturdepartementet. Saksbehandlingen og tildelingen skjer etter et mål om at *”det skal arbeides for å utvikle anlegg og områder slik at flest mulig gis anledning til å drive idrett, friluftslivsanlegg og fysisk aktivitet i sitt nærmiljø”*. Dette betyr at det ikke er et ensrettet fokus på å tildele midler til rene idrettsanlegg som for eksempel fotballanlegg og flerbrukshaller, men det sees på som like viktig at det legges til rette for at flest mulig skal kunne finne et aktivitetstilbud som passer dem. På grunn av dette tildeler Akershus som eneste fylke 10 % av den totale spillemiddelpotten til friluftslivsanlegg, forutsatt at det foreligger nok formelt godkjente søknader.

Riksrevisjonen gjorde i 2009 en undersøkelse om tilskudd til idrettsanlegg. Rapporten

viser blant annet at kommuner med høye frie inntekter har en bedre anleggsdekning og fremmer flere søknader enn kommuner med lavere inntekter. På grunn av dette ønsker Akershus fylkeskommune å fortsatt ha hovedregelen om at alle kommuner skal få sin førsteprioritet innvilget dersom søknaden er formelt i orden. Dette kan til en viss grad være med på å oppmuntre kommuner med lavere inntekter til også å søke om spillemidler, samtidig som lokalpolitikere, idrettsråd og idrettslag ser at de lokale prioriteringene blir ivaretatt.

1.5.4 Bestemmelser om tilskudd til anlegg for idrett og fysisk aktivitet (V-0732)

Kulturdepartementets bestemmelser for saksbehandling og tildeling av spillemidler. Heftet er viktig både for kommunenes saksbehandlere på feltet, og for fylkeskommunens vurderinger av hvert års innkomne søknader. Her definerer også de krav som stilles til de ulike søknadene, og heftet er derfor styrende for saksbehandlingen av søknadene.

1.5.5 Kommunal planlegging for idrett og fysisk aktivitet (V – 0798)

Kulturdepartementets veileder for kommunal og fylkeskommunal planlegging. Heftet definerer bla. minimumskrav til de kommunale og fylkeskommunale planene for idrett og fysisk aktivitet.

1.5.6 Plan og bygningsloven

Denne er styrende for planlegging og planbehandling på kommunalt, fylkeskommunalt og statlig nivå.

1.5.7 Lov om forbud mot diskriminering på grunn av nedsatt funksjonsevne

Lovens formål er å fremme likestilling og likeverd, sikre like muligheter og rettigheter til samfunnsdeltakelse for alle, uavhengig av funksjonsevne. Samt hindre diskriminering på grunn av nedsatt funksjonsevne. Loven skal bidra til nedbygging av samfunnsskapt funksjonshemmende barrierer og hindre at nye skapes. Den er derfor viktig i forhold til universell utforming av anlegg for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet.

1.6 Sektorplanens visjon

Visjonen for den statlige idrettspolitikken er idrett og fysisk aktivitet for alle. Dette innebærer at flest mulig skal gis mulighet til å drive fysisk aktivitet. Visjonen understreker at anleggsutvikling i seg selv ikke er det endelige mål, men at anlegg er et nødvendig virkemiddel for å legge tilrette for fysisk aktivitet.

Det er imidlertid viktig å presisere at sektorplanens mål og målformuleringer er ment som innspill og føringer til den enkelte kommunedelplan for anlegg for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet.

Sektorplanen må derfor forstås som et styringsverktøy for kommunene og regionale organisasjoner innen idrett og friluftsliv.

Idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet for alle i Akershus

Visjonen ”idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet for alle i Akershus” innebærer et mål om å legge til rette for at flest mulig får anledning til å drive idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet i fylket. I likhet med statlige målsetninger vil barn og ungdom (6-19 år) være hovedmålgruppen, men det sees på som sentralt at også den resterende befolkningen er viktig for målsetningen med anleggsutvikling.

Visjonen innebærer også at anleggsmassen bør tilpasses aktivitetsprofilen i befolkningen, og at offentlige virkemidler skal bidra til at befolkningen har et bredt spekter av lokalt forankrede fortjenestefrie aktivitetstilbud, både i regi av den frivillige medlemsbaserte idretten, gjennom bruk av friluftslivsanlegg og gjennom muligheten for egenorganisert bruk av anleggene.

1.7 Langsiktig hovedmålsetning

Det skal arbeides for å utvikle anlegg og områder slik at flest mulig gis anledning til å drive idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet i sitt nærmiljø

Med flest mulig legges det først og fremst vekt på barn og unge, men det er også viktig at resten av befolkningen blir ivaretatt. Anleggene skal utformes slik at de inkluderer alle. Hensyn til ulike funksjonshemninger må tas med i planlegging, utforming og drift. Anleggene skal være universelt utformet med gode funksjonelle løsninger for alle, enten de er utøvere, tilskuere eller funksjonærer. Innen dette er også hensyn til flerkulturelle av betydning. Spesielt idrett og idrettsanlegg sees på som en inkluderingsarena, men også ulike friluftslivsanlegg fungerer som en viktig møteplass for disse gruppene. Det er derfor viktig at så mange som mulig, også innvandrere, finner anlegg som er tilpasset deres behov.

1.7.1 Strategier og sentrale føringer

For å nå disse målene, må det konkret arbeides for:

- Arbeide for anlegg og områder som fremmer et likeverdig og allsidig tilbud innen idrett og friluftsliv for befolkningen i Akershus.
- Arbeide for anlegg og områder som fremmer mulighet til å drive idrett og fysisk aktivitet for bedring av helse og trivsel i befolkningen
- Tilrettelegge for anlegg som fremmer allsidige idrettstilbud med vekt på aktiviteter for barn, unge og brukergrupper med spesielle behov
- Bidra til miljøriktig anleggsutbygging med hensyn til ressursforbruk, transportbehov og anleggenes estetiske, universelle og natur- og miljømessige utforming
- Bidra til informasjon og kunnskap om billigere og funksjonelle idrettsanlegg
- Bidra til informasjon og kunnskap om universell utforming og tilgjengelighet i anlegg for ulike brukergrupper

- Bidra til at alle aktuelle søkere skal få mulighet til å få kunnskap om spillemiddelordningen gjennom kurs og informasjon fra kommune eller fylkeskommune

1.8 Mål for planen

Sektorplan om anlegg for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet i Akershus skal være førende for anleggsutbygging i fylket for planperioden

1.8.1 Strategier:

- Synliggjøre planen og fokusere på betydningen av denne i forbindelse med kurs og opplæring av kommunenes saksbehandlere for spillemidler.
- Synliggjøre planen og understreke betydningen av denne for lokale og regionale politikere.

Med dette menes at sektorplan om anlegg for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet i Akershus 2010 – 2013 skal brukes som et verktøy i forbindelse med anleggsutbygging i fylket. Planen skal ikke bare fungere som en oversikt over hvilke anlegg som skal bygges i planperioden, men også være et redskap for kommuner, idrettslag, idrettsråd, friluftslivsorganisasjoner osv som planlegger nye anlegg.

Det vil presenteres mindre resultatmål under de ulike kapitlene for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet og frivillighet i Akershus.

1.9 Gjennomgående prinsipper

For planperioden 2010 – 2013 er det valgt ut noen gjennomgående prinsipper på bakgrunn av drøftinger i referansegruppen. Overordnede statlige og fylkeskommunale føringer for det offentliges innsats på anleggssektoren, danner også grunnlaget for dette valget. Disse punktene vil kort presenteres i det følgende, og redegjøres nærmere under de kapitlene det naturlig hører hjemme.

1.9.1 Barn og ungdom

Dette er hovedmålgruppa for anleggsutvikling i fylket, og vil være et prioritert området på alle plannivåer innen alle sektorer i offentlig forvaltning. En undersøkelse gjort av Breivik i 1999 viser at det fysiske aktivitetsnivået en legger seg på som 20- åring stort sett holder seg senere i livet. Det sees derfor som sentralt at det legges til rette for at denne gruppa skal ha mulighet til å drive den formen for fysisk aktivitet som er ønskelig. Samtidig er det viktig å også legge til rette for at andre deler av befolkningen skal ha mulighet til å være i fysisk aktivitet. For planperioden vil dette bla skje gjennom at anlegg for friluftsliv, som for eksempel tur og skiløyper som er de anleggene som brukes av størstedelen av befolkningen, tilgodeses med 10 % av den totale spillemiddelpotten for ordinære anlegg.

1.9.2 Miljø

Den miljømessige betydningen for sektorplanen dreier seg om lokalisering av ulike anlegg i forhold til transport og boligmiljøer. Enkelte anleggstyper vil også belyses nærmere.

1.9.3 Universell utforming

Gjennom nytt og oppdatert lovverk er det kommet krav om at anlegg som bygges eller rehabiliteres skal være tilgjengelig for alle. Det vil for perioden være behov for at det legges til rette for at kommunenes saksbehandlere for spillemidler får kunnskap om dette gjennom kurs og annen informasjon.

1.9.4 Folkehelse

Som nevnt tidligere har fylkeskommunen i 2010 fått et utvidet ansvar for folkehelse. Siden dette dokumentet omhandler anlegg for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet vil den fysiske aktivitetens betydning for folkehelsen i Akershus være gjennomgående for dokumentet.

1.9.5 Planstyrt ressursutnyttelse og økonomi

I forbindelse med spillemiddelsøknader til ulike anlegg vil det legges vekt på gode økonomiske løsninger i anleggsutviklingen basert på anleggsdekning og dokumenterte behov. Det vil også legges vekt på gode og gjennomarbeidede driftsmodeller for ulike typer kostnadskrevenende anlegg.

1.10 Planens oppbygging

Den fjerde utgaven av sektorplan for spillemidler til idrett og friluftslivsanlegg i Akershus vil være noe annerledes oppbygd enn tidligere planer. Innledningen etterfølges av en kort evaluering av forrige planperiode. Deretter kommer to kapitler som tar for seg utfordringer, målsetninger og utviklingstrekk innenfor idrett og friluftsliv. Dette vil etterfølges av et kapittel som tar for seg utviklingstrekk ved fysisk aktivitet, frivillighet og folkehelse i Akershus. Til slutt vil selve handlingsprogrammet for planperioden bli presentert. Som vedlegg til planen følger statistikk vedrørende befolkning i fylket og de fire regionene samt anleggsdekning i kommunene, medlemstall i ulike frivillige organisasjoner og oversiktskart over enkelte store anlegg i fylket.

2 Evaluering av forrige planperiode, 2005 - 2008

Sektorplanen ble basert på samtlige vedtatte kommunale planer for anlegg og områder for idrett og friluftsliv i kommunene. Planens handlingsprogram ble revidert i 2007 etter forutgående kontakt med kommunene. Det reviderte handlingsprogrammet har vært førende for resten av planperioden, som altså ble forlenget med ett år.

2.1 Planforutsetninger

Planen bygget på målsettinger definert i Akershus fylkesplan 2003 – 2006. Målsettinger og føringer har vært fulgt så langt dette har vært mulig.

2.2 Mål og strategier, handlingsprogram

Planens visjon var ”Idrett og fysisk aktivitet for alle”, og en langsiktig målsetting om at det skulle arbeides for å utvikle anlegg og områder slik at flest mulig ble gitt anledning til å drive idrett og fysisk aktivitet i sitt nærmiljø.

Ut fra visjonen ble det vedtatt satsningsområder, mål og strategier som sammen med overordnede statlige føringer har vært retningsgivende for fylkets anleggspolitikk gjennom spillemiddelfordelingen i planperioden.

Den langsiktige målsetningen for perioden var ”*Det skal arbeides for å utvikle anlegg og områder slik at flest mulig gis anledning til å drive idrett og fysisk aktivitet i sitt nærmiljø*”. Gjennom tildelinger av spillemidler til ulike anlegg gjennom fylkeskommunens tildelingsprinsipper kommer en stadig nærmere dette målet. Det er hele tiden en underdekning på anlegg, spesielt enkelte anleggstyper, men med medfinansiering til nye anlegg av spillemidlene blir anleggsdekningen gradvis bedre. På grunn av en stadig økende befolkning og aktivitetsnivå går det imidlertid sakte fremover.

2.3 Befolkning

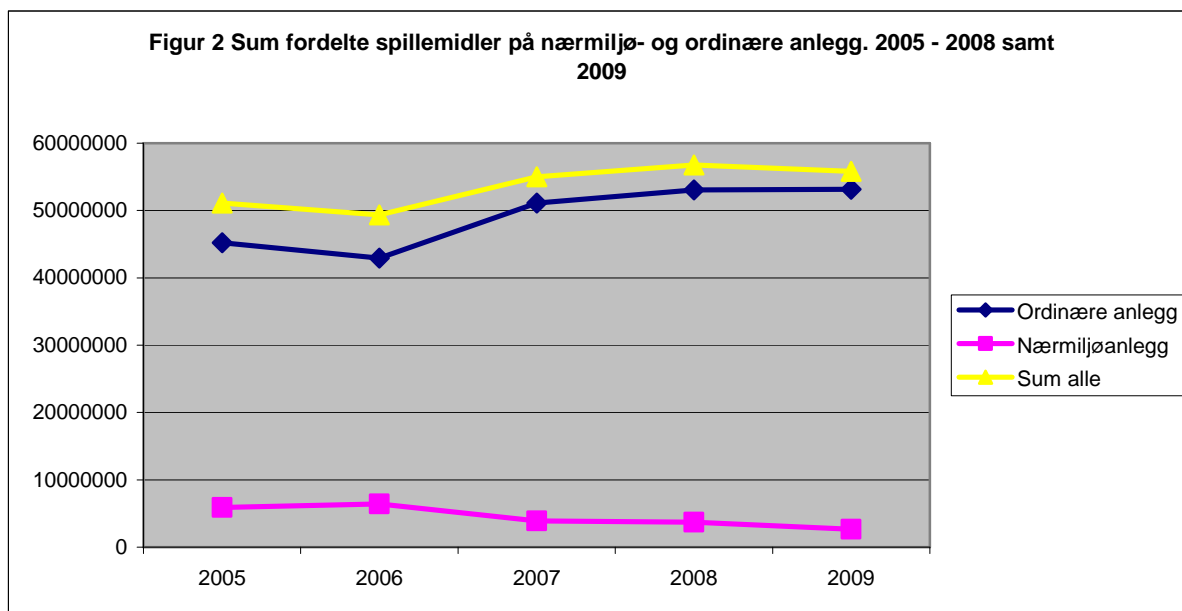
Det har vært registrert en høy befolkningsvekst for perioden 2005 – 2010. Den største veksten i befolkningen totalt i fylket ses i aldersgruppa 46 – 66 år. Det har også vært en stor vekst i aldersgruppa 17 – 25 år. For gruppa 13 – 16 år, som er innenfor satsningsgruppa, har veksten vært mindre i 2005 – 2010 enn den var for perioden 2000 – 2004. Dette er med på å bekrefte at det i tillegg til å satse på barn og ungdom også er viktig å ta hensyn til behov for tilrettelegging for fysisk aktivitet for andre aldersgrupper.

Av de fire regionene er det Øvre Romerike som har opplevd den største veksten i befolkningen med 11,3 %. Denne veksten forventes å øke for perioden 2010 – 2013. Den største bidragsyteren til dette er Ullensaker kommune som opplever en massiv befolkningsøkning. På bakgrunn av dette bør det for kommende planperioden arbeides for at Ullensaker skal få status som pressområde og dermed kan motta en noe høyere andel spillemidler til idrett og friluftslivsanlegg. Også andre kommuner, spesielt i Folloregionen opplever en stor befolkningsøkning og bør også vurderes i denne sammenheng.

Tabeller og mer informasjon om befolkningsvekst og befolkningsfremskrivninger følger som vedlegg.

2.4 Tildelte fylkesrammer

Akershus fylkeskommune har i løpet av forrige planperiode hatt en stor økning i tildelt fylkesramme i forhold til tidligere perioder. Som vist i grafen under har Akershus, med unntak av 2006, ligget i overkant av kr 50 millioner. Årlig omsetning innen statlige pengespill sammen med antall godkjente søknader/søknadssum fra kommunene har vært med på å medvirke til dette. Dette viser at det er av betydning at kommunene leverer gode og godkjente søknader, og at Akershus fylkeskommune har et behov for videre oppfølging av idretts/kulturkonsulenter i fylket i forbindelse med kurs i spillemiddelordningen. I løpet av perioden 2005 – 2009 har det også vært en stor utskiftning i kommunenes saksbehandlere, noe som forsterker behovet for videre satsning på kurs og seminarer.

Kilde: Tidligere saksframlegg for spillemiddelsøknader

2.5 Programsatsningsmidler og tilleggsbevilgninger

I løpet av planperioden er det tildelt kr 19 millioner i programsatsningsmidler til kunstgressbaner i kommunene Asker, Bærum, Lørenskog, Rælingen, Oppegård og Ski. For Asker og Bærum har dette betydd en ekstrabevilgning på kr 1 million per bane for et bestemt antall kunstgressbaner. Dette har i stor grad vært med på å bedre anleggsdekningen for fotballanlegg i disse kommunene, og vært en bidragsyter til at antallet kunstgressbaner i fylket har økt i løpet av perioden.

Det er også bevilget programsatsningsmidler for enkelte svømmeanlegg og idrettshaller i de samme kommunene i perioden. Samtlige av søknadene som innebærer programsatsningsmidler har mottatt sluttutbetaling, og er derfor ferdigstilt.

I 2009 ble det bevilget ca kr 20,5 millioner i ekstramidler i forbindelse med tiltak til stimulering av sysselsetting. Disse midlene ble fordelt på 6 ulike anlegg i henholdsvis Bærum og Nittedal kommune.

Den totale utviklingen har vært gledelig, men med så vidt stor økning i sum spillemidler har søkerne hatt visse problemer med å få ferdigstilt og revidert sine byggregnskap raskt nok. Det har ført til at sum innestående, ikke utbetalte spillemidler på fylkeskommunens konto i løpet av perioden, har vært unødig stor. Imidlertid ble det i løpet av 2009 anvist kr 104 887 000 til utbetaling av spillemidler til kommuner, idrettslag og foreninger. Dette er en betydelig

økning fra tidligere år, og har ført til at restanselisten har minnet kraftig. Økningen skyldes i første rekke at fylkeskommunen har hatt anledning til å leie inn personell som har bistått fylkesidrettskonsulentene i arbeidet med å følge opp restanse på spillemidler i kommunene.

2.6 Realiserte anlegg og tildelinger for planperioden

Det var for forrige planperiode meldt inn flere store idrettsanlegg som har blitt realisert. Av disse kan nevnes stor flerbrukshall på Rud i Bærum, fotballhall i Skedsmo, Alliansehallen i Ski og Gjønneshallen i Bærum. Flere av disse er knyttet til videregående skoler. I tidligere planperioder er det pekt på at det er mangel på motorsportanlegg i fylket. Ullensaker kommune har i løpet av perioden realisert et større motorsportanlegg på Gardermoen, noe som har ført til at dekkningen har blitt noe bedret, og da spesielt for Øvre Romerike. Det er også etablert et regionalt friidrettsanlegg i Skedsmo. Dette har kommet som et resultat av samarbeid mellom kommunene Skedsmo, Rælingen og Lørenskog.

Det er i perioden gitt tilsagn om kr 700 000 i spillemidler til friluftskart for Akershus. Kartet inneholder turløyper, lysløyper, vernede områder, kyststier, badeplasser, fiskeplasser osv. Dette finnes tilgjengelig på www.turkartakershus.no. Dette prosjektet presenteres nærmere i kapittel om friluftsliv.

Det har vært stor byggeaktivitet når det gjelder idrettsanlegg i planperioden. Spesielt gjelder dette bygging og omlegging av grus- og gressbaner til kunstgressbaner, samt ulike typer nærmiljøanlegg. I perioden 2005 – 2009 er det fordelt i overkant av 80 millioner kun til kunstgressbaner, mens i underkant av 63 millioner har gått til nye, og rehabilitering av flerbrukshaller i ulike størrelser. Til ulike svømmeanlegg er det fordelt omlag kr 22 millioner i planperioden. Dette er de anleggstypene som har mottatt mest totalt i spillemidler for planperioden.

I planperioden er det gitt tilsagn på totalt 35 søknader om nye, rehabilitering av gamle, eller etablering av lysanlegg og undervarme på kunstgressbaner i ulike størrelser. Dette betyr at det har vært en relativt stor økning i antall kunstgressbaner. Ikke minst har dette gitt en mye høyere brukstid på banene, slik at flere lag kan benytte spilleflatene uavhengig av værforhold, behov for vedlikehold, oppmerking mv. Samtidig har også antall brukere økt i perioden, med særlig stor økning i ungdomskull.

Det er i planperioden også gitt spillemidler til seks ulike nye svømmebasseng. Dette betyr at tilgjengeligheten til svømmehaller har blitt bedre, men det er fortsatt stor underdekning på svømmehaller i flere kommuner.

Antallet rehabiliteringsprosjekter i løpet av planperioden har også vært forholdsvis stort. Flere svømmebasseng har blitt rehabilitert, eksempler på dette er Løken skolebasseng i Aurskog Høland, bassenget på Nordby i Ullensaker og Lihallen svømmehall i Nittedal. Også andre anlegg er blitt tildelt midler til rehabilitering i perioden, bla annet har Råholthallen i Eidsvoll fått nytt gulv.

For planperioden 2005 – 2008 har de fylkeskommunale prinsippene om at alle kommuner skal få sin førsteprioritet innvilget, samt at friluftslivsanlegg skal tilgodeses med 10 % av den totale tildelingssummen vært et vellykket tiltak for å bedre anleggsdekkningen i kommunene.

Siden perioden 2001 – 2004 har kommunene blitt flinkere til å søke på anlegg for friluftsliv. Dette er anlegg som genererer stor aktivitet blant store deler av befolkningen, og denne ordningen vil derfor videreføres for perioden 2010 – 2013.

Det oppleves også at ordningen om at hver kommune skal få sin førsteprioritet av søknadene er positivt. På denne måten ser kommuner, idrettslag og idrettsråd at deres prioriteringer blir fulgt i forhold til tildeling av spillemidler. Riksrevisjonen har i løpet av planperioden sett på fordeling av spillemidler til idrettsanlegg, og påpeker at ordningen tilgodeser rike kommuner som har råd til selv å investere i anleggsutbyggingen. På denne måten får disse kommunene flere godkjente søknader og dermed også en høyere andel av spillemidlene enn kommuner med lavere inntekter. Akershus sin praksis om at hver kommune får sin førsteprioritet innvilget er derfor med på å motvirke dette, og ordningen vil derfor videreføres. Allikevel er det ytret ønske om at det skal være muligheter for skjønsmessige vurderinger rundt dette, og for perioden 2010 – 2013 vil dette prinsippet kun være en hovedregel.

Fylkeskommunen gjennomførte i planperioden 2001 – 2004 en registrering i idrettshaller og svømmehaller med mål om å få en status over tilgjengeligheten til anleggene. Registreringen ble gjennomført i samarbeid med Akershus Idrettskrets. Det var lagt opp til at registreringen skulle fortsette i planperioden 2005 – 2008, men av ulike grunner er dette i stor grad ikke fulgt opp.

Sektorplanen har i planperioden hatt stor betydning for å øke bevisstheten i kommunene og blant søkerne om betydningen av god og langsiktig prioritering. Flere av de store anleggene som var innmeldt fra kommunene er realisert, både anlegg med behov for rehabilitering og nye anlegg.

2.7 Konklusjon

Først og fremst på grunn av de økte tilførte rammene i form av spillemidler har gjort at sektorplanen har fungert som et godt styringsredskap for fordeling av midler til idrettsanlegg (nyanlegg og rehabilitering). Det har i planperioden totalt blitt tildelt i overkant av kr 325 millioner i spillemidler til idretts- og friluftslivsanlegg og nærmiljøanlegg i Akershus

Befolkningsutvikling og aktivitetsøkning har medført at anleggsdekningen ikke er blitt vesentlig bedret når det gjelder større anlegg. Det har i planperioden vært bygget mange kunstgressbaner for fotball. Dette har medført at disponibel aktivitetstid for fotball generelt har bedret seg. Det samme sees også enkelte steder med flerbrukshaller, men her er det fortsatt et generelt stort behov for nye spilleflater.

I løpet av planperioden er det også realisert mange anlegg som foreløpig ikke har fått spillemidler. I enkelte tilfeller kan det gå 4- 5 år fra anlegget er ferdigstil til tilsagn om spillemidler blir gitt. For søkere kan dette bli en utfordring da det ofte tas opp lån som en mellomfinansiering i påvente av spillemidler. Dette etterslepet forventes å øke noe for kommende planperiode da søknadssummen for de innmeldte prosjektene i handlingsprogrammet overstiger forventede spillemidler til fordeling for fylket.

Bygging av nye nærmiljøanlegg har fortsatt. Det er fortsatt en økning i antall balløkker og ballflater for egenorganisert aktivitet, mens etableringen av ballbinger har avtatt noe. En

fortsatt rehabilitering av mange eldre anlegg, spesielt svømmebasseng, vurderes også som positivt.

3 Idrett

Den organiserte idretten i Akershus er den desidert største frivillige organisasjonen i fylket med totalt 223 916 medlemmer per 1.1.2010. Dette utgjorde i overkant av 40 % av den totale befolkningen i fylket. I denne beregningen er det viktig å gjøre oppmerksom på at flere av medlemmene er registrert flere ganger, så det totale antallet aktive i idrettslaget sannsynligvis er noe lavere. I denne beregningen ligger også støttemedlemmer og andre ”passive” medlemmer.

I stortingsmelding nr 14, 1999 – 2000 defineres idrett som ”*Aktivitet i form av konkurranse eller trening i den organiserte idretten*”. Staten ønsker at idrettspolitikken i utgangspunktet skal være inkluderende. Derfor skal ikke tilskudd til anleggsutbygging kun være forbeholdt bestemte grupper idrettsutøvere.

Det nasjonale overordnede målet for idrettspolitikken formuleres gjennom visjonen ”*Idrett og fysisk aktivitet for alle*”. Dette innebærer at staten ønsker å legge til rette for at flest mulig skal ha mulighet til å drive fysisk aktivitet. Det er allikevel ikke slik at denne visjonen skal gi et uttrykk for at alle grupper er like viktige i denne sammenhengen ved at det offentlige påtar seg å tilrettelegge for alle typer særvidretter og interesser på alle ferdighetsnivåer uavhengig av behov. På grunn av dette er det nødvendig å gjøre prioriteringer på nasjonalt, regionalt og lokalt nivå. Dette er også noe av grunnen til at det er et krav om fylkeskommunale og kommunale plandokumenter i forbindelse med tildeling av spillemidler.

I forhold til de politisk vedtatte fylkeskommunale målsetningene for idrett og idrettsanlegg legges det blant annet opp til at det skal sikres et mangfold av aktiviteter og anlegg. Akershusbefolkningens behov og ønsker i forbindelse med utforming av nye idrettsanlegg skal sikres. I fremtidig utvikling av idrettsanlegg er det viktig å være oppmerksom på at ”nye” idretter etter hvert også vil få et behov for egne anlegg.

3.1 Overordnet målsetning for anleggsutviklingen for idrett

Innsatsen på idrettsområdet skal ivareta befolkningens mulighet for et variert og inkluderende idrettstilbud

3.1.1 Strategier

- Tildelingen av spillemidler til anlegg skjer som en hovedregel etter prinsippet om at alle kommuner skal få sin førsteprioritet innvilget. I tillegg vil anleggsdekning og behovsvurderinger ligge til grunn for fordelingen.
- Regionale prosjekter premieres ved en fylkesvis prioritering av slike samarbeid fremfor tilsvarende kommuneanlegg ved spillemiddeltildelinger.
- Gjennom god kommunal planlegging vil de riktige idrettsanleggene bygges på riktig sted.
- Påvirke til at det settes av arealer for nye idrettsanlegg i kommunene, også til idretter som per i dag ikke har stor aktivitet og eventuelt nye idretter.

3.2 Spillemidler til idrettsanlegg

Det gis spillemidler til idrettsanlegg innenfor kategoriene ordinære anlegg og nærmiljøanlegg. De anlegg som er meldt inn til sektorplanens handlingsprogram er først og fremst kunstgressbaner, flerbrukshaller, svømmeanlegg og andre større anlegg som friidrettsanlegg og motorsportanlegg. Alle disse anleggstypene går under betegnelsen ordinære anlegg.

Spillemidlene utgjør i hovedsak de midlene staten gir til utbygging av idrettsanlegg og visse typer anlegg for friluftsliv. Fylkeskommunale investeringsmidler kan ikke påregnes som medfinansiering i planperioden.

Lokalt vil kommunale tilskudd og lån, sammen med ulike former for egeninnsats og egenkapital fra lag og foreninger, utgjøre den resterende delen av finansiering til idretts- og friluftslivsanlegg.

Departementet yter som nevnt ekstra tilskudd av spillemidlene (inntil 20 % av ordinær tilskuddssats) ved bygging av større interkommunale idrettsanlegg, på visse vilkår. Det må foreligge bindende skriftlig avtale mellom to eller flere kommuner vedrørende både bygging og drift av slike anlegg. Vilårene for slikt særskilt tilskudd av spillemidlene er nærmere omtalt i departementets bestemmelser V-0732, pkt.2.6.3.

Nytt fra og med 2010 er at det er innført en ny ordning for merverdiavgift for lag og foreninger. For idrettslag vil dette innebære en mulighet for å søke merverdiavgiftskompensasjon for bygging av idrettsanlegg som er finansiert gjennom spillemiddelordningen.

3.3 Idrettsanlegg i Akershus

Det er per 1. juni 2010 registrert totalt 2365 eksisterende anleggsenheter i Akershus (ikke medberegnet nærmiljøanlegg). Av de vanligste anleggene er 389 ulike typer skianlegg og 373 ulike enheter innen fotballanlegg.

For mange anleggstyper er det relativt god dekning, mens det er et behov for å gjøre et løft for å få opp dekningen på andre anleggstyper. Et godt eksempel på dette er flerbrukshaller. En undersøkelse gjort av Norges håndballforbund Region Øst og Oslo, og Akershus og Østfold innebandykrets i 2010 viser at behovet i flere av kommunene er stort. Undersøkelsen vurderer hallkapasiteten i de ulike kommunene etter treningstimer per lag, innbyggere per flate og barn og ungdom per flate. Resultatene vurderes som kritisk, bekymringsverdi og godkjent. Det er kun 5 kommuner som får "godkjent", 8 kommuner får "bekymringsverdi", mens situasjonen betegnes som "kritisk" i 9 av kommunene. Med utgangspunkt i dagens aktivitet er det beregnet at Akershus totalt har behov for 29 nye hallflater for å få et tilfredsstillende halltilbud. I tillegg til dette kommer behovet fra andre hallidretter som for eksempel turn, volleyball og basketball. For Akershus er det også en dokumentert underdekning på blant annet svømmehaller og motorsportanlegg.

Kulturdepartementet har klassifisert et mindre antall store anlegg for visse idretter under betegnelsen nasjonalanlegg. Det eneste nasjonalanlegget i Akershus er Årungen ro- og padlesenter i Ås kommune.

Det er ønskelig med en større satsning på interkommunale samarbeid i utviklingen av idrettsanlegg i Akershus. Det eksisterer allerede flere slike anlegg i Akershus blant annet

Romerike bakkesenter i Hurdal. I forrige planperiode ble det bygget et interkommunalt friidrettsanlegg lokalisert til Lillestrøm, der kommunene Skedsmo, Rælingen og Lørenskog inngikk et forpliktende samarbeid. De samme kommunene har også gått sammen om planleggingen av et regionalt svømmeanlegg på Nedre Romerike.

For kommende planperioden er det altså ønskelig med et større fokus på samarbeid mellom kommunene i forhold til enkelte anleggstyper. Av aktuelle anlegg kan nevnes et ønske om samarbeid om lokalisering av friidrettsanlegg på Øvre Romerike. Det planlegges også flere store prosjekter, blant annet en større flerbrukshall i Folloregionen.

I planperioden 2010 – 2013 vil det i henhold til handlingsprogrammet bli lagt fram planer om bygging av flere store idrettshaller i alle regioner. Det vil blant annet fremmes forslag om bygging av en stor flerbrukshall på Rud i Bærum, som også vil bli tilrettelagt for friidrett. Hvam IL i Nes ønsker også å bygge friidrettshall, men med en mindre flerbruksflate på 16 * 22 m. Det er også et ønske om en stor fotballhall i Frogn. I tillegg kommer flere vanlige flerbrukshaller. Disse er i enkelte tilfeller knyttet opp mot utbygging av videregående skoler. Det er også planlagt flere nye kunstgressbaner og enkelte svømmeanlegg for kommende planperiode. For nærmere detaljer for hvilke prosjekter som er aktuelle for planperioden vises det til kapittelet som omhandler handlingsplanen.

3.4 Idrett og samfunnsøkonomi

Idretten i Akershus har en betydning for næringslivet i fylket. Det bygges idretts- og friluftslivsanlegg for flere 10-talls millioner hvert år, og det er i hovedsak lokale entrepenører som utfører byggearbeidet.

Kjøp av idrettsklær og utstyr, både til organisert og uorganisert fysisk aktivitet (seriespill, trim og mosjon) utgjør store summer for sportsbransjen i fylket. Et anslag viser at verdien av dette utgjør ca 1 milliard kroner (2008).

Idretten i Akershus er representert i eliteseriespeill i en rekke idretter. Dette er utelukkende profesjonelle utøvere og profesjonelt drevne klubber som gjennom skatter, arbeidsgiveravgift, reser, m.m bidrar økonomisk i fylket.

De foregående punktene er verdier som til en viss grad er målbare, og som også er av stor betydning i forhold til sysselsetting i fylket i form av anleggsarbeider, drift av anlegg osv. I tillegg til dette har fysisk aktivitet en stor betydning i forbindelse med forebygging og rehabilitering av ulike livsstilssykdommer. ”Sammen for fysisk aktivitet” som er et dokument utgitt i samarbeid mellom 8 ulike departementer påpeker at enkeltmennesker opplever en økt livskvalitet i form av at de regelmessig er i fysisk aktivitet. Dette er verdier som er vanskelige å måle i kroner, men spiller uansett en viktig rolle i statlige begrunnelser for å involvere seg i, legge til rette for, og stimulere til å gi befolkningen mulighet til å være i fysisk aktivitet. Innsatsen som gjøres av idrettslagene og andre frivillige organisasjoner i Akershus genererer derfor store verdier, både målbare og ikke målbare.

Dette vil også bli berørt noe nærmere under kapittel om fysisk aktivitet, frivillighet og folkehelse i Akershus.

3.5 Viktige planer, lover og føringer for idrett

Det ligger flere overordnede planer, lover og føringer til grunn for tilrettelegging, planlegging og utøving av idrett. I det følgende vil det kort refereres til de som vil ha størst betydning for spillemidler og idrettsanlegg. Det anbefales derfor at saksbehandlere for spillemidler og andre interesserte gjør seg nærmere kjent med disse. I tillegg er det enkelte overordnede dokumenter gjeldende både for idrett og luftsiv. Disse er det tidligere kort gjort rede for.

3.5.1 Stortingsmelding nr 14, 1999-2000, ”Idrettslivet i endring”

Stortingsmeldingen er en redegjørelse for den statlige satsningen på idrett og fysisk aktivitet. Denne er viktig blant annet for de statlige målsetninger innen idrettsfeltet. I løpet av planperioden vil det legges frem en ny stortingsmelding for idrett. Denne vil sannsynligvis vedtas i 2011.

3.5.2 Akershus idrettskrets policydokument innen anleggssektoren

Policydokumentet skisserer hvilke prioriteringer som skal gjøres av Akershus idrettskrets på anleggsområdet. Dokumentet tar opp de skrevne og uskrevne regler, praksis og oppfatninger som ligger til grunn for AIKs prioriteringer og status.

3.5.3 Idrettspolitisk dokument

Dette dokumentet redegjør for Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komités ønsker og målsetninger med idrettsbevegelsen. For tingperioden 2007 – 2011 er ”En åpen og inkluderende idrett” valgt som hovedutfordring for å nå visjonen ”Idrett for alle”.

3.6 Miljø

Enkelte anleggstyper som omfattes av dette dokument kan medføre miljøulemper, f. eks anlegg som har et betydelig omfang areal- eller bygningsmessig sett, anlegg beregnet på aktiviteter som medfører støyproblem (utendørs skytebaner, motorsportsanlegg, vannskianlegg og golfanlegg). Den stadig økende etablering av kunstgressbaner medfører miljømessige utfordringer for anleggseiere i forbindelse med drift og vedlikehold for kommende planperiode.

Fra den forrige planperioden har økningen i kunstgressbaner vært stor. Per 1.1.2010 finnes det totalt 42 kunstgressbaner i full størrelse i Akershus. I tillegg finnes det flere baner i mindre størrelser. I handlingsprogrammets gruppe B med anlegg som skal søke spillemidler i 2010 og 2011 forventes det totalt 19 søknader for nye kunstgressanlegg, rehabilitering eller undervarme for kunstgress. Totalt utgjør dette en søknadssum på i overkant av kr 45 000 000. Vi vet at en kunstgressbane har en levetid på omlag 10 år, og mange nye kunstgressbaner ble etablert i forrige planperiode (2005 – 2008). Det betyr at Akershus i fremtiden vil få en betydelig mengde med rehabiliteringsprosjekter i forbindelse med kunstgressbaner. Brukte kunstgressbaner blir betegnet som spesialavfall. Det utvikles metoder for å skille sand og gummigranulat fra disse banene, noe som kan hjelpe på denne problematikken. Norges byggforskningsinstitutt og NIVA utførte i 2004 og 2005 undersøkelser om miljøutfordringer ved kunstgressbaner. Undersøkelsene konkluderte med at gummigranulatet, og spesielt granulat fra oppmalte bildekk, ved anleggene utgjør den største miljørisikoen. Denne risikoen er størst i forbindelse med overflatevann som mottar avrenning fra kunstgressbaner. De totale mengdene av forureningskomponenter som lekker ut til vann fra en normal kunstgressbane er imidlertid relativt små, slik at kun lokale miljøeffekter vil kunne forventes. Vi vet at det

årlig tilføres 6 og 10 tonn gummigranulat til kunstgressbanene for vedlikehold. Dette vil derfor potensielt ha en miljømessig påvirkning av nærområdet.

På grunn av dette er det ønskelig med en bevisstgjøring av anleggseiere vedrørende drift, vedlikehold og rehabilitering av kunstgress. I større grad enn i dag bør planlegging av slike anlegg også innebære miljøvurderinger sammen med drift og vedlikehold. Dette vil også gjøre seg gjeldende for andre anleggstyper som kan medføre en miljømessig belastning.

"Idrettens samfunnsregnskap", gjennomført i regi av Akershus Idrettskrets viser at det er en betydelig transportvirksomhet knyttet til idrettsaktiviteter. Denne reisevirksomheten innebærer en miljøbelastning og belastning i form av tidsbruk, og kostnader for ledere, trenere, utøvere og foreldre. Selv om flere idrettslag bevisst har forsøkt å redusere reisevirksomheten ved å stimulere til kollektivtransport, viser undersøkelsen at det på de korte avstandene (under 5 km) fortsatt er en økning i bruken av privatbil. Lokalisering av anlegg vil i denne sammenheng ha betydning, men også idrettens inndeling i serier og aktivitetsoppsett har stor betydning for transportaktiviteten. Her kan idretten ha et stort forbedringspotensial, spesielt ved å vurdere endringer i seriesystemene for lag i aldersbestemte grupper slik at reiseavstandene blir så korte som mulig.

Det anses som ønskelig med en større samlokalisering av anlegg og lokaliteter slik at foreldrene kan være fysisk aktive samtidig som barna trener. Dette kan virke tidsparende og vil være miljømessig positivt. Samtidig bør det i størst mulig grad legges opp til at anlegg planlegges og plasseres i tilknytning til eksisterende kollektivtilbud, slik at det er mulig å komme seg til anlegget uten bruk av bil.

For mer informasjon om dette se Kulturdepartementets publikasjoner for idrettsanlegg, miljø, estetikk og utforming på www.regjeringen.no. "*Miljøriktige idrettsbygg*" – publikasjon V-0925, "*Miljøhensyn ved bygging og rehabilitering av idrettsanlegg*" – publikasjon V-0891 og "*Idrettsanlegg og estetikk*" – publikasjon V-0896.

3.7 Universelt utformede idrettsanlegg

Fokuset på universelt utformede idrettsanlegg er styrket gjennom nytt lovverk. De viktigste her er "Plan og bygningsloven" som sist ble endret 1.1.2010 og "Lov om forbud mot diskriminering på grunn av nedsatt funksjonsevne" som trådte i kraft 1.1.2009. Så langt det lar seg gjøre skal alle nye idrettsanlegg utformes på en måte som gjør de tilgjengelig for alle brukergrupper, uavhengig av eventuelle handikap. Dette gjelder også for rehabilitering av de fleste idrettsanlegg. Benyttes prinsippene for universell utforming, vil idrettsanlegg kunne brukes av alle mennesker på en likestilt måte, inkludert personer med nedsatt bevegelse, syn, hørsel, forståelse og nedsatt toleranse for forurensing og allergifremkallende stoffer. I så stor utstrekning som mulig bør tilgjengelighet oppnås gjennom hovedløsningen, uten behov for tilpasning, særløsninger eller tilleggsløsninger. For å lykkes i arbeidet, må medvirkning fra organisasjoner for funksjonshemmede legges til grunn. Fylkeskommunen vil i løpet av planperioden ha fokus på dette i forbindelse med behandling av spillemiddelsøknader og gjennom kurs og informasjon til kommunenes saksbehandlere.

3.8 Mål for gode miljømessige og tilgjengelige idrettsanlegg

Det skal fokuseres på gode miljømessige og tilgjengelige løsninger i forbindelse med bygging, rehabilitering, drift og lokalisering av anlegg i Akershus som mottar spillemidler.

3.8.1 Strategier

- Arrangere kurs med tema miljøriktige og universelt utformede idrettsanlegg, samt drift av ulike typer anlegg, for kommunalt ansatte med ansvar for spillemidler, eiendom og byggesak.
- Større idrettsanlegg og regionale anlegg bør lokaliseres i nærheten av kommunikasjonsknutepunkter og i nærheten av kollektivtransporttilbud.

3.9 Den organiserte idretten i Akershus

Akershus er et fylke med godt tilrettelagte muligheter for fysisk aktivitet, selv om underdekningen er stor på enkelte anleggstyper.

Idrettslagene i Akershus, som er medlemmer av idrettsforbundet, er den største frivillige organisasjonen i fylket og samtidig den største barne- og ungdomsorganisasjonen. I Akershus var det per 1.1.2010 695 lag tilsluttet NIF. Det totale medlemskapet utgjorde 223 916 personer mot 215 775 året før. Ved inngangen til forrige planperiode 1.1.2005 var det totale medlemstallet 199 847. Dette viser at fylket de siste årene har hatt en positiv utvikling når det gjelder medlemskap, og gjør den organiserte idretten i Akershus til den største frivillige organisasjonen i fylket.

I aldersgruppen under 19 år er det 109 736 medlemmer. Av disse er 46 994 Jenter/ kvinner og 62 742 gutter/ menn. I tillegg kommer bedriftsidrettens 516 lag med vel 40 376 medlemmer. Også samtlige av disse tallene er økende siden forrige planperiode.

På landsbasis er omlag 12 500 lokale idrettslag medlem av Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité. Dette betyr at NIF er den klart største frivillige bevegelse i Norge, og også den største barne- og ungdomsorganisasjonen. Det har de siste årene vært en liten nedgang i antall idrettslag tilsluttet Akershus idrettskrets. Dette skyldes at det i 2009 ble foretatt en rydding i registrerte idrettslag der hvor man ikke lenger hadde grunnlag for drift eller tilfredsstilte kriteriene for å drive som idrettslag.

Akershus Idrettskrets er "idrettslagenes fellesorganisasjon" i fylket, og er fylkeskommunens viktigste samarbeidspartner i saker som vedrører den organiserte idretten. I hver kommune har idrettslagene valgt et idrettsråd, som er idrettens talerør overfor kommunen. Tilsvarende organisering av innspill til den kommunale planprosessen mangler fra friluftorganisasjoner, velforeninger, borettslag og andre beboerorganisasjoner.

Idrettslagene i fylket gir tilbud om breddeidrettsaktivitet til barn, unge og voksne i over 50 sær idretter. Det sees en økende grad av profesjonalisering av idrettslagene og idrettstilbudene. Vi ser også en økende grad av profesjonalisering, både på trenersiden og med ansatt daglig leder nedover i divisjonssystemene. Allikevel drives fortsatt de aller fleste idrettslagene i stor

grad på frivillig basis. Den enorme verdiskapningen dette utgjør er dokumentert i "Idrettens samfunnsregnskap", som er utarbeidet av Akershus Idrettskrets i 1999 i samarbeid med idrettsråd og lag.

3.10 Frafall fra den organiserte idretten

Det store flertallet av de som slutter med idrett er i alderen 13 – 19 år. En av de vanligste årsakene til dette er i følge en undersøkelse av Seippel i 2005 at "idretten ble for seriøs og tok for mye tid". Det er slik at mange ønsker å være i aktivitet sammen med venner i idrettslaget først og fremst for å ha det gøy. Etter hvert som de blir eldre blir idretten for mange for seriøs og tidkrevende i forhold til hvordan de selv ønsker å satse. Samtidig blir det ofte slik at ønsket om å vinne konkurranser går på bekostning av at flest mulig får spille kamper og delta på lik linje med de beste. Frafallet i denne perioden er som nevnt stort, men allikevel er det viktig å være oppmerksom på at en del av det statistiske frafallet er en nedtrapping fra flere medlemskap (altså deltakelse i flere idretter) til en idrett. Det ekte frafallet innebærer at du faller fra både den sosiale og fysiske aktiviteten. Dette betyr altså at selv om den statistiske nedgangen i medlemstall er stor, er det ikke nødvendigvis alle som har sluttet helt med idrett.

Den organiserte idretten gjør en viktig og god jobb i Akershus og resten av landet med å lære barn og ungdom til å være glad i fysisk aktivitet og gjøre dette til en viktig del av livet. Det er derfor viktig å ha så mange med så lenge som mulig. Dersom barn og ungdom har gode opplevelser fra den organiserte idretten, er også muligheten stor for at de senere velger å komme tilbake som leder eller trener etter egen idrettskarriere er avsluttet. Med gode opplevelser fra idretten vil også mulighetene store for at de ønsker at egne barn også skal bli en del av idrettsmiljøet.

3.11 Organisasjoner innen skyting - skytebaner

Den organiserte skyteaktiviteten foregår innenfor ulike organisasjoner. I Akershus er den mest omfattende aktiviteten knyttet til to organisasjoner: Akershus Skytterkrets og Det Frivillige Skyttervesen.

3.11.1 Akershus Skytterkrets

Tilsluttet Norges Skytterforbund og Norges Idrettsforbund og Olympiske og Paralympiske komité. Skytterkretsen organiserer skyting innen grenene pistol-, rifle-, leirdue- og viltmålskyting. Skytingen foregår både utendørs og innendørs, og fordrer ulike baner for hver enkelt gren. Det er en generell mangel på skytebaner, og mange av de eldre anleggene har behov for opprusting.

3.11.2 Det Frivillige Skyttervesen

DFS er en frittstående organisasjon med tilknytning til forsvaret, med lokallag (skytterlag) organisert i skyttersamlag. Samlagsgrensene følger ikke nødvendigvis fylkesgrensene. Aktiviteten er i hovedsak konsentrert om rifleskyting utendørs.

3.12 Spillemidler til utstyr og aktivitet

Staten ved Kulturdepartementet har fra år 2000 prioritert 10 % av spillemiddeloverskuddet til å gå direkte til idrettslagene. Hensikten med de lokale aktivitetsmidlene (LAM) er å stimulere til økt aktivitet ute i lagene. I Rogalandforsknings sluttrapport (2004) konkluderes det med en relativ god sammenheng mellom de målsettinger som staten formulerte for den nye

tilskuddsordningen, og de resultater den har medvirket til. For 2009 ble det totalt fordelt kr 21 717 864 til idrettslag i Akershus gjennom denne ordningen. Fordelingen baseres blant annet på antall medlemmer innenfor aldersgruppen barn (6-12 år) og ungdom (13 – 19 år) i de ulike idrettslagene.

I tillegg til dette kan det gis spillemidler til utstyr. Dette er en ordning som bla. skal stimulere til at flere skal ha mulighet til å drive fysisk aktivitet og idrett, uavhengig av om de har mulighet til å kjøpe dyrt utstyr selv eller ikke. De lokale aktivitetsmidlene og spillemidlene til utstyr er midler som ikke fordeles av fylkeskommunene, men administreres av de ulike idrettskretser og særforbund. Disse tilskuddsordningene er kun for organisasjoner tilsluttet idrettsforbundet.

3.13 utfordringer i planperioden

Gjennom arbeidet med revidering av sektorplanen har det vært kontakt med enkelte kommuner og idrettslag vedrørende drift, vedlikehold og fremtidige utfordringer rundt store idrettsanlegg som kunstgressbaner og flerbruks- og svømmehaller. De følgende punktene er erfaringer og utfordringer som vil være viktige for alle kommuner og anleggseiere for planperioden.

- Kapasiteten i flerbrukshallene er generelt fullt utnyttet. Det er lite eller ingen ledig treningstid, samtidig som det er press fra idretten om stadig mer halltid. Behovet for nye haller i alle regionene er derfor stort.
- Kan idrettslagene i større grad inkluderes i halldriften bla. for å få et større eierforhold til hallene? Dette må sees i forhold til idrettslagenes økonomiske situasjon og det må innføres gode driftsavtaler som sikrer at idrettslagene ikke tar på seg mer enn det er mulig å klare.
- De ulike kunstgressbanene har en årlig etterfylling av gummigranulat på mellom 6 og 10 tonn, avhengig av om banen har vinterdrift eller ikke. Det er ofte mye arbeid med å fjerne gummi som har havnet utenfor banen etter bla brøyting ved vinterdrift. Omlag halvparten av det totale påfyllet granulat kan havne utenfor banene i løpet av ett år.
- Forventet levetid på en kunstgressmatte er 10 år. Siden mange anlegg ble bygget på begynnelsen av 2000-tallet forventes det en økning i spillemiddelsøknader for rehabilitering av mattene mot slutten av planperioden og spesielt for neste periode. Mange anleggseiere vil få utfordringer rundt dette i framtida.
- De gamle kunstgressmattene må behandles som spesialavfall, eventuelt gjenbrukes på andre anlegg. Det er en stor kostnad for klubbene å kvitte seg med gamle gressmatter.
- Vinterdrift medfører en stor utgift for klubber og kommuner gjennom fyring, brøyting og etterfylling av gummigranulat. Eventuelle spillemidler til undervarme på nye anlegg bør derfor reguleres etter antall eksisterende baner med undervarme for å kunne opprettholde driften på disse.
- Ved planlegging av nye idrettsanlegg må det legges til grunn en solid og realistisk driftsform for sikring av en bærekraftig økonomisk situasjon for anleggseier.
- Bør ulike særidretter i større grad samarbeide for å gi flere muligheter til å være aktiv i flere idretter samtidig, bla gjennom at idrettene følger ”naturlig sesong”?

4 Friluftsliv

De fleste undersøkelser om fysisk aktivitet viser at friluftsliv og bruk av skog og mark sykling, og skiturer i skog og fjell er den største kilden til egenorganisert fysisk aktivitet. På landsbasis opplyser opp mot 70 % at de går fotturer i skog og mark jevnlig, mens organiserte aktiviteter som for eksempel ballidretter og langrenn drives av omlag 20 % menn og 15 % av kvinnene. De samme funnene gjelder også for Akershus. SSB viser til at for Oslo og Akershusbefolkningen er kortere spasserturer og dagsturer i skog og mark de viktigste friluftaktivitetene.

Friluftsliv er aktiviteter som kan drives på egenhånd uten tilrettelegging, men størsteparten av aktiviteten er allikevel avhengig av en viss tilrettelegging. Dette dreier seg for det meste om enkle anlegg som merkede turstier, preparerte skiløyper, badeplasser osv. Også turorientering er en populær aktivitet for mange. Dette er anlegg som ofte ikke er finansiert gjennom spillemidlene, og anlegg som tilrettelegges og vedlikeholdes på dugnad av lokale turlag eller idrettslag.

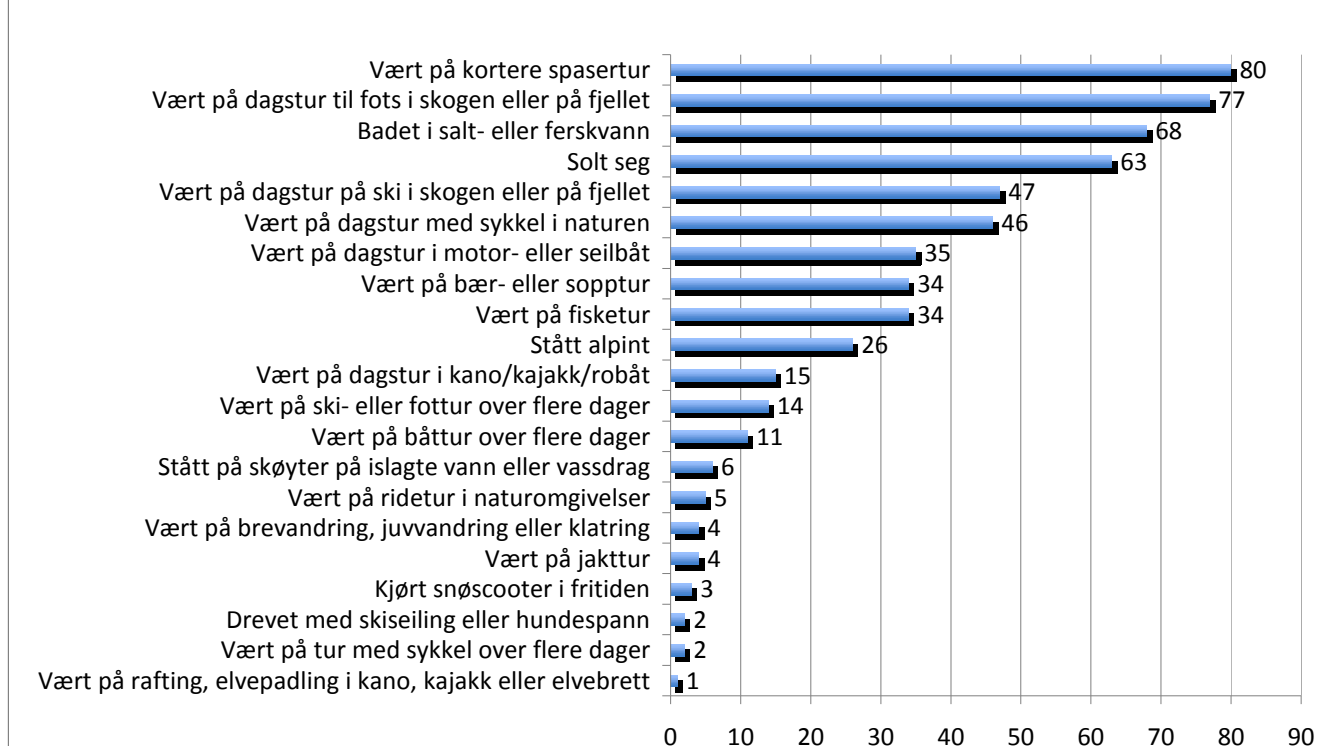
Friluftsliv defineres i Stortingsmelding nr. 39, 2000-2001 som *”opphold og fysisk aktivitet i fritiden med sikte på miljøforandring og naturopplevelse”*. Det overordnede nasjonale målet for Norsk friluftslivspolitik er at *”Alle skal i sin hverdag ha gode muligheter til å drive friluftsliv som en helse- og trivselskappende, naturvennlig fritidsaktivitet.”* Videre tar den nasjonale friluftslivspolitikken utgangspunkt i at friluftsliv har en egenverdi i form av gleden ved selve aktiviteten, naturopplevelser og mulighetene til rekreasjon, avkobling og samvær med andre.

Akershus har sammen med Oslo i overkant av 20 % av landets befolkning. I 2020 vil disse fylkene ha nærmere 25 % av den totale befolkningen. Utviklingstrekk viser at det blir stadig mer populært å være i fysisk aktivitet ute i naturen. Spesielt er oppslutningen omkring fotturer, ski og sykkelturner økende, mens fiske og bær- og sopplukking er noe dalende. Samtidig vet vi at utbygningsmønster og kommunikasjonslinjer til en viss grad har redusert tilgjengeligheten til gode friluftsområder i fylket. Det bygges stadig ut boligområder, og viktigheten av å verne og sikre arealer for å kunne utøve friluftsliv er av de viktigste innsatsområdene i forbindelse med friluftsliv. Dette gjelder både i innlandet og langs kysten av Oslofjorden. Vi vet også at for ungdom og voksne er stillesittende arbeid og arbeidsbesparende tekniske innretninger en mye større del av hverdagen i dag enn for få tiår siden, og den aktiviteten en tidligere fikk gjennom hverdagen nå må kompenseres med økt aktivitet på fritiden. Det ser derfor ut til at økt fysisk aktivitet på fritiden bare et stykke på veg kan kompensere for den reduserte aktiviteten ellers i døgnet.

Friluftsliv har også stor betydning for den psykiske helsen. Norsk institutt for naturforskning har gjennomført en undersøkelse som viser at aktivitet i naturen har mye å si for menneskers helse og trivsel. Gjennom bruk av naturen må en tilegne seg kunnskap og lære seg å mestre ulike utfordringer. Mestring er av de viktigste faktorene når det gjelder livskvalitet. Den samme undersøkelsen viser til at det er det enkle friluftslivet, for eksempel i motsetning til bruk av motorisert fremkomstmiddel, som gir størst følelse av mestring. På bakgrunn av dette er viktigheten av sikring og tilrettelegging av områder understreket

Diagrammet nedenfor viser tall fra SSB for aktiviteter for friluftsliv i Akershus og Oslo for 2007.

Akershus og Oslo 2007. Personer som i løpet av de siste 12 mnd har deltatt på ulike friluftslivsaktiviteter (prosent).

4.1 Fylkeskommunens rolle i friluftslivet

Fra og med 1.1.2010 har fylkeskommunene fått et større ansvar for friluftslivsforvaltningen enn de har hatt tidligere, gjennom overføring av ulike ansvarsområder fra fylkesmannen. En av fylkeskommunens viktigste oppgaver innen dette feltet er å være talsmann for og vokter av allemannsretten, blant annet ved å informere om allemannsretten og ivareta allmennhetens interesser ved behandling og uttalelser til saker om arealdisponering. Om nødvendig skal det fremmes innsigelser til kommunale planer som ikke er i samsvar med nasjonal politikk. Dette innebærer også sikring og ivaretagelse av attraktive friluftsområder og å ta vare på øvrig grønnstruktur og markaområder.

Fylkeskommunen har også ansvar for forvaltning og drift av de statlig sikra friluftsområder. Videre skal fylkeskommunene tilrettelegge for jakt og fiske, og gi generell veiledning til kommuner, publikum og andre aktuelle parter knyttet til oppgavene på friluftsområdet, inklusive å veilede publikum og kommuner om gjeldende regelverk for jakt og fiske.

Nytt fra 1.1.2010 er også at fylkeskommunen har overtatt oppgaver innen bevaring av høstbare arter, både innlandsfisk og viltarter.

4.2 Spillemidler til friluftsliv

Som eneste fylke i Norge fordeler Akershus fylkeskommune 10 % av den totale spillemiddelpotten til friluftslivsanlegg. Dette forutsatt at det foreligger nok formelt godkjente søknader. På grunn av dette blir det lite eller ingen etterslep på anlegg for friluftsliv, de fleste

søkere får tilsagn om midler allerede i første søknadsår. Når det gjelder muligheter for søknader til friluftslivsanlegg begrenser dette seg noe. De vanligste anleggstypene som er søknadsberettiget er tur / lysløyper og sanitæranlegg i tilknytning til bade og friluftsområder. Det gis også støtte anlegg som dagsturhytter, turkart og HC tilpassede bade- og fiskebrygger. Overnattingshytter i fjellet er også søknadsberettiget, men dette er naturlig nok ikke aktuelt for Akershus. Friluftslivsanlegg innebærer for det meste anlegg som ikke er berettiget til 2 millioner eller mer i spillemidler, og omtales derfor ikke i sektorplanens handlingsprogram.

4.3 Overordnet målsetning for anleggsutviklingen for friluftsliv

**Innsatsen på friluftslivsområdet skal ivareta
befolkningens mulighet for et variert friluftsliv langs
kysten og i innlandet.**

4.3.1 Strategier

- Stimulere til sikring og erverv av arealer til allment opphold og ferdsel, bla gjennom oppfølging av de ulike kommunenes arbeid med kommuneplaner.
- Tilrettelegging for bruk av disse arealene for ulike utøvere blant annet gjennom spillemidler.
- Tydeliggjøre søknadsmuligheter vedrørende spillemidler for friluftsliv blant kommunene og frivillige organisasjoner gjennom kurs og informasjon.
- Bedre kunnskapen blant berørte kommuner, lag og foreninger om markaloven og plan og bygningsloven vedrørende byggeforbud i strandsonen.
- Fokuserer på viktigheten av å ivareta grøntområder og vassdrag i planarbeidet.

4.4 Viktige planer, lover og føringer for friluftsliv

For tilrettelegging og utøving av friluftsliv ligger det flere statlige og lokale planer, føringer og lover til grunn. I det følgende vil det kort refereres til de som vil ha størst betydning for spillemidler og tilgjengelig friluftsliv. Det anbefales derfor at saksbehandlere for spillemidler og andre interesserte gjør seg nærmere kjent med disse. I tillegg er det enkelte overordnede dokumenter gjeldende både for friluftsliv og idrett. Disse er det tidligere kort gjort rede for.

4.4.1 Frilufsloven og allemannsretten

Frilufsloven og allemannsretten skal verne friluftslivets naturgrunnlag og sikre allmennheten fri ferdsel og opphold i naturen. Allemannsretten gir rett til fri ferdsel, opphold og aktivitet i utmark, og utgjør fundamentet for våre friluftstradisjoner.

4.4.2 Markaloven

Markaloven er en ny lov som trådte i kraft 1. september 2009, og er gjeldende for Osloomarka. Loven erstatter Miljøverndepartementets regelverk fra 1986 og sikrer gjennom et enhetlig lovverk friluftslivsområdet Marka for mer en 1 million mennesker i hovedstadsområdet. Markaloven vil fremme naturopplevelser, idretten og friluftslivet i Marka. Loven vil være styrende for anleggsutvikling i marka da den innfører et generelt bygge- og anleggsforbud innenfor markagrensen.

Det er imidlertid noen unntak fra byggeforbudet, bl.a. for landbruk, stier og løyper og idrettsanlegg som kan innpasses innenfor lovens formål.

Oslo og Omland Friluftsråd har utarbeidet en ”Håndbok til Markaloven” som er ment som en støtte for kommuner og organisasjoner i tolkningen og praktiseringen av loven.”

4.4.3 Stortingsmelding nr 39, 2000-2001

”Ein veg til høgare livskvalitet” legger til grunn en statlig målsetning om det enkle friluftslivet – for alle, i dagliglivet og i harmoni med naturen. Det poengteres spesielt verdien friluftslivet har for både helse og miljøvern. Videre fokuseres det på at friluftslivspolitikken bør legge hovedvekt på en kjerne av ikke konkurranseprega, ikke motoriserte fritidsaktiviteter som foregår på allment tilgjengelig, naturpregede områder.

4.4.4 Fylkesplaner

Den eneste fylkesdelplanen for friluftsliv i Akershus ble utarbeidet for perioden 1996 – 2000. Denne planens mål og føringer fungerer allikevel fortsatt som retningsgivende for Akershus fylkeskommunes innsats rundt tilrettelegging og fokus på tilgjengelige friluftslområder. Det finnes også målsetninger, strategier og tiltak for økt fysisk aktivitet i form av friluftsliv i ”Handlingsprogram for Akershus Fylkesplan 2007 – 2009”.

4.4.5 Statlig sikra friluftsområder

I Akershus finnes det i overkant av 70 statlig sikra friluftsområder, både langs kysten og i innlandet. Dette er områder som er tilgjengelig for allmennheten, og Oslofjorden friluftsråd har i samarbeid med de ulike kommunene utarbeidet forvaltningsplaner for samtlige av disse områdene. Dette er eksempler på tiltak som kan være med på å sikre tilrettelegging og sikring av områder i fylket. Disse forvaltningsplanene er tilgjengelig på OFs hjemmesider.

4.4.6 Kommuneplaner

Kommuneplanene er kommunenes viktigste verktøy for planlegging av friluftslivsanlegg. Dette er først og fremst viktig i forbindelse med kommuneplanenes arealdel som er viktig i forhold til å sette av og sikre områder for friluftsliv. Mange kommuner har ikke egne delplaner for friluftsliv, men belyser dette ofte sammen med andre spillemiddelberettigede anlegg.

4.5 Miljø

De tradisjonelle friluftslivsanleggene og aktivitetene er anlegg som i liten grad er i konflikt med ønsket om å drive miljøvennlige aktiviteter. De miljømessige utfordringene ved slike anlegg ligger først og fremst i at det i større grad må fokuseres på tilgjengelige friluftsområder i nærmiljøene i fylket. Det bør ikke være nødvendig å måtte ta bil for å få tilgjengelighet til friluftsområder. Akershus fylkeskommune ser det som viktig at det er et fokus på dette gjennom planarbeid i de ulike kommunene.

Det er flere populære utfartssteder for eksempel i forbindelse med tilgang til ulike deler av Marka. Her er det for mange nødvendig å benytte seg av transportmidler for å komme seg ut i marka. Tilsvarende utfordring sees i forbindelse med kysten og tilgjengelige badeområder. Eventuelt lokalisering av nye slike områder bør derfor være slik at det er mulig å benytte kollektivtransport for så mange som mulig.

I forhold til plansammenheng er det ønskelig med en praksis i kommunene der boligområder knyttes sammen med friluftsområdene slik at innbyggere kan forflytte seg i grønne omgivelser til fots og med sykkel. Dersom det i tillegg tenkes interkommunalt i forbindelse med etablering av slike turveier / stier vil det kunne etableres et større gjennomgående gang, sti og sykkeløyenett.

4.6 Universell utforming av friluftslivsanlegg

Gjennom ”Lov om forbud mot diskriminering på grunn av nedsatt funksjonsevne” er det blitt et større fokus på at anlegg skal være tilgjengelig for alle og i så stor grad det lar seg gjøre være universelt utformet. Når det gjelder friluftslivsanlegg er det ikke mulig at alle anlegg er universelt utformet. Allikevel er det et ønske om at det for planperioden skal være et større fokus på dette i de ulike kommunene i fylket. I denne sammenhengen bør det tenkes regionalt i utviklingen av universelt utformede friluftslivsanlegg. For fremtiden bør det minst være et anlegg i hver region som tilfredsstillende behovene for anlegg som er tilgjengelig for alle. Eksempler på universelt utformede friluftslivsanlegg kan være stier og skogsløyper som er tilrettelagt for rullestolbrukere, informasjonsskilt med gode kontraster og blindeskrift, trinnløse gapahuker, fiskebrygger osv.

4.7 Mål for gode miljømessige og tilgjengelige friluftslivsanlegg

Det skal fokuseres på gode miljømessige løsninger som sikrer tilgjengelighet og universell utforming i forbindelse med bygging av friluftslivsanlegg.

4.7.1 Strategier

- Det bør settes av arealer i kommuneplanene i nær tilknytning til nye planlagte bomiljøer. Det bør også etableres grøntområder i eksisterende boligområder med liten tilgang til dette.
- Større friluftslivsanlegg og populære utfartssteder bør være tilgjengelig fra kollektivknutepunkt, og at slike steder bindes sammen med boligbebyggelsen gjennom tur og sykkelveier.
- Øke kunnskapen i kommune og fylkeskommune om tilrettelegging av anlegg som er tilgjengelig for alle.

4.8 Turkart i Akershus

Akershus fylkeskommune har i samarbeid med regionene/kommunene i Akershus laget et tur- og friluftskart på internett www.turkartakershus.no. Turkartet er utarbeidet som del av Akershus fylkeskommune satsing på folkehelse og friluftsliv.

Turkartet viser utvalgte fotruter, sykkelruter, kyststier, severdigheter (herunder museum og kulturminner), eventyrskoger, badeplasser, fiskeplasser, utsiktspunkt, overnatting og servering m.m. Dataene er i hovedsak etablert av kommunene i Akershus. Foruten detaljert bakgrunnskart er også ortofoto (norgebilder) tilgjengelig som bakgrunnskart. På kartet finner også faktaark som inneholder informasjon om de utvalgte stedene og/eller link til turmålets hjemmeside. Det er mulig å tegne inn egne stier, severdigheter og spisesteder som kan lagres og/eller skrives ut før turen.

Østfold fylkeskommune har tilsvarende turkart på internett. Det er ønskelig med et samarbeid med Østfold fylkeskommune om et felles tur- og friluftskart for Akershus og Østfold fylker. Det er også ønskelig å få med Oslo kommune i dette prosjektet.

4.9 Ulike støtteordninger for friluftsliv

Akershus fylkeskommune administrerer flere ulike tilskuddsordninger for friluftsliv i tillegg til spillemidlene. Nedenfor redegjøres det kort for disse. Det er en utfordring å få til en bedre bruk av de ulike ordningene som nevnes nedenfor, og øke andelen tiltak som er finansiert gjennom spillemiddelordningen. Det oppleves at flere av søknadene under disse ordningene kunne vært innvilget midler gjennom spillemidlene.

4.9.1 Fylkeskommunale friluftsmidler

Fylkeskommunen har i mange år hatt støtteordningen ”Regionale friluftslivstiltak”. Kommuner og regionale friluftsansjasjoner har kunnet søke om fylkeskommunal støtte til ulike regionale friluftslivstiltak. Det totale tilskuddsbeløpet i 2010 var kr 500.000,-.

4.9.2 Statlige friluftsmidler

Fra 1.1.2010 har Akershus fylkeskommune fått økt ansvaret for friluftsliv i Akershus. I denne forbindelse har fylkeskommunen fått ansvaret for å forvalte hele eller deler av 2 statlige tilskuddsposter for statlige friluftsmidler, jf Rundskriv T-1/09 *Tilskottsordningar for 2010* fra Miljøverndepartementet.

4.9.3 Tilskudd til tiltak i friluftsområder

Disse midlene skal dekke utgifter til ulike praktiske tiltak som følger av statlig tilegning av nasjonalt eller regionalt viktige friluftsområder, eller varige servituttavtaler for å sikre allmennhetens friluftsinnteresser i slike områder. I Akershus er det over 70 statlige sikrede friluftsområder.

Totalt overføres i 2010 kr 22 300 000,- til dette formålet. Overføringen til Akershus fylkeskommune var i 2010 kr 1,2 mill.

4.9.4 Tilskudd til friluftstiltak

Midlene på denne posten skal brukes til arbeid med og konkrete tiltak til fremme av friluftslivet som utgangspunkt for gode helsevaner og miljøholdninger. Innsatsen skal i første rekke rettes inn mot barn, unge, funksjonshemmede og etniske minoriteter. Totalt overføres det i 2010 kr 4 440 000 til dette formålet. Fylkeskommunene har fått ansvaret for å forvalte deler av dette kapittelet. Overføringen til Akershus fylkeskommune var i 2010 kr 300 000.

4.9.5 Statlige tileigninger, båndlegging av friluftsområder

Fylkeskommunen har også fått ansvaret for å stimulere til sikring av nye friluftsområder. Ordninga rettar seg mot kommuner, fylkeskommuner og interkommunale friluftsråd, men lokale lag og organisasjoner m. v kan gjerne ta initiativ overfor kommuner og friluftsråd om å fremme sikringssøknader. Søknad om statlige midler til sikring av friluftsområder må sendes til fylkeskommunen innen 15. januar. Fylkeskommunen formidler søknadene vidare til Direktoratet for naturforvaltning.

4.10 Utfordringer i planperioden

For planperioden kan det pekes på flere ulike utfordringer i forbindelse med tilrettelegging for friluftsliv. Praktiseringen av den nye markaloven kan være en av disse. Loven legger begrensninger på bygg- og anlegg innenfor Marka, samtidig som formålet med loven er å fremme og tilrettelegge for friluftsliv, naturopplevelser og idrett. Loven vil ikke hindre verken tradisjonelle friluftaktiviteter eller utviklingen av nye, men legger begrensninger på kommersiell aktivitet. I en overgangsfase vil det kunne bli en del spørsmål som vil måtte avklares.

Det har siden 1965 vært et generelt byggeforbud i strandsonen, mens det tidligere til dels var stor utbygging i områdene langs Oslofjorden. Det er ønskelig at videre tilrettelegging foregår der det allerede er regulert for dette, og la de uberørte områdene fortsatt være uberørt. Når muligheten byr seg bør også områder som er nedbygd føres tilbake til allmennheten. Videre kan det langs kysten oppstå brukskonflikter for eksempel mellom brukere av fritidsbåter og padlere, og kitere og badere. Det samme kan oppleves gjennom oppsatte stengsler i strandsonen, som feks gjerder. Erfaringer viser at ulike ønsker om aktiviteter kan møte på konflikter. Dette kan til dels begrenses gjennom god og riktig planlegging og regulering i de ulike kommuner.

Gjennom kontakt med og tilbakemelding fra enkelte kommuner og friluftsansjoner i Akershus pekes det på følgende utfordringer i forhold til tilrettelegging og vedlikehold av områder:

- Det meste av merking, kvisting og vedlikehold av turløyper gjøres av frivillige, ofte som "adopterer" sin egen løype som de har ansvaret for. Det legges ofte ned et stort arbeid, bla har ett av turlagene omlag 600 timer årlig dugnad for vedlikehold av stier og løyper. Det er blant de fleste et ønske om mer økonomisk støtte til dette arbeidet fra kommunene. Dette gjelder både i forhold til enkel merking og kvisting, men også for å gjøre flere områder tilgjengelig for handikappede, bedre skilting og informasjon, toaletter osv.
- I forhold til spillemidler er det for mange en utfordring i forhold til langvarig (20 eller 40 års) leieavtale med grunneiere. Dette gjelder også i forhold til etablering av parkeringsplasser i ulike utfartsområder.
- For de kommuner og ansjoner som ønsker å tilrettelegge for aktivitet rettet mot Marka kan den nye markaloven by på utfordringer. Det vil være noen nye regler å forholde seg til og det vil være behov for mer informasjon og kunnskap hos de berørte kommunene og lagene i forhold til hva som er mulig og ikke mulig i henhold til markaloven.
- Det oppleves at det flere steder er et etterslep på oppjustering av tilrettelagte badeområder og friluftsområder i form av vedlikehold av fasiliteter osv. Dette er i stor grad anlegg som er spillemiddelberettiget, og informasjon om dette må nås de aktuelle søkere.
- Det er et ønske om bedre informasjon og kursvirksomhet rettet mot friluftslivsansjoner vedrørende mulighet til å søke om spillemidler og utarbeiding av spillemiddelsøknader.

5 Fysisk aktivitet, frivillighet og folkehelse i Akershus

Akershus er et fysisk aktivt fylke, og mye av den fysiske aktiviteten er drevet fram gjennom frivillighet. Lag og foreninger bygger idrettsanlegg på dugnad og organisering av idrett for barn og ungdom blir gjort gjennom frivillig arbeid av foreldre som trenere og ledere. Turlag og historielag merker og tilrettelegger tur- og skiløyper for egenorganisert fysisk aktivitet i nærmiljøet, jeger og fiskeforeninger organiserer aktiviteter i skogen, og tilrettelegger for at alle skal få muligheten til å fiske fra handicapbrygger osv. I tillegg finnes det flere andre ulike frivillige organisasjoner som er med på å tilrettelegge for at Akershusbefolkningen skal kunne være i fysisk aktivitet. Blant disse kan nevnes Røde Kors som organiserer leteaksjoner eller ivaretar førstehjelpsfunksjon eller transport av de som skader seg på turneringer eller idrettsarrangement. I tillegg driver organisasjoner som 4 H og Speideren med aktiviteter som fremmer fysisk aktivitet blant barn og unge ute i naturen.

Tall utarbeidet av SSB viser at på landsbasis utgjorde den totale verdiskapningene i de ideelle organisasjonene kr 35 milliarder i 2007, noe som tilsvarte 1,5 % av BNP. Sysselsettingen i denne sektoren er beregnet til 70 000 årsverk, men dersom en også inkluderer den ubetalte arbeidsinnsatsen er over 180 000 årsverk knyttet til ideell og frivillig virksomhet. Innenfor kultur og idrett finnes den største frivillige sysselsettingen med mer enn 7 frivillige årsverk bak hvert lønnet årsverk. Den største gruppen innenfor dette er idrett.

I følge Stortingsmelding nr 39, 2006-2007 "Frivillighet for alle" har den prosentvise andelen av alt frivillig arbeid innen idretten gått ned i perioden 1999 – 2006, mens andelen av arbeid som det tas betalt for er noe økende. Samtidig er det totale antallet timer som utføres av idrettslaget økende, og det tyder derfor på at den frivillige innsatsen har holdt seg nokså stabil i denne perioden. Her er det er ikke utarbeidet noen spesifikke tall for Akershus, men det er ingen grunn til å tro at utviklingen er annerledes i vårt fylke enn i resten av landet.

Den største bidragsyteren til frivillig arbeid innen fysisk aktivitet i Akershus og resten av landet er det altså idretten som står for. En undersøkelse utarbeidet av Akershus idrettskrets, "Idrettens samfunnsregnskap" i 1999 viser at det årlig legges ned arbeid til en verdi av i overkant av 700 millioner kroner, noe som tilsvarer kr 4315 per medlem. Det er ikke utarbeidet noen nyere oversikt vedrørende dette i fylket.

5.1 Utviklingstrekk for fysisk aktivitet

I Helseprofilen fra 2004 for barn og ungdom i Akershus, gjennomført av Nasjonalt kunnskapssenter for helsetjenesten, er det kartlagt i hvor stor grad unge er fysisk aktive utenom skoletid og hvilke aktiviteter de driver med. Undersøkelsen viser at flere barn er mer aktive i de unge barneår enn i ungdomsperioden. En undersøkelse gjort av Oslofjordens friluftsråd om aktivitetsnivå i skoleløpet viser tilsvarende trend. Utviklingen mot et synkende aktivitetsnivå starter allerede i 5. – 6. klasse og akselerer i ungdomskolen og i overgangen til videregående opplæring. På videregående er aktivitetsnivået forholdsvis stabilt. Men om aktivitetsnivået utenom skolens kroppsøving opprettholdes etter videregående, vil likevel ca 20 prosent gå inn i voksentilværelsen uten noen form for regelmessig fysisk aktivitet.

Det foreligger ikke noen nyere rapporter for fysisk aktivitetsnivå for Akershus, men det meste av nyere forskning på landsbasis bekrefter til en stor grad funnene nevnt ovenfor. Vaage (2009) viser gjennom resultater fra levekårsundersøkelse fra 1997 – 2007 at det har vært en

liten økning i det totale aktivitetsnivået på landsbasis. Det er flere som de siste årene oppgir at de er i fysisk aktivitet oftere enn tidligere, samtidig er det flere som sier de sjelden eller aldri er i fysisk aktivitet. Allikevel er det fortsatt en stor nedgang i både medlemstall fra den organiserte idretten og i den generelle fysiske aktiviteten fra ungdomsskolealder. Selv om det ikke finnes eksakte tall fra Akershus viser den samme undersøkelsen til at aktivitetsnivået jevnt over er noe høyere eller likt i Oslo og Akershus enn i resten av landet. Det er derfor grunn til å anta at de landsdekkende undersøkelsene også er relativt godt dekkende for Akershus.

Helseprofilen for Akershus dokumenter også forhold som at mor betyr mer for barns aktivitetsnivå enn far, og at gutter generelt deltar i flere aktiviteter enn jenter. Jenter uttrykker også et ønske om å drive med flere aktiviteter enn de gjør, dersom dette var praktisk mulig.

Når det gjelder hvilke fysiske aktiviteter barneskoleelever bedriver utenom skolen, er sykling den suverent mest utbredte aktiviteten med 82 prosent. Når det gjelder idrettsaktiviteter er fotball, skøyter, langrenn og slalåm/snøbrett/telemark mest populært.

For ungdom i Akershus (både ungdomskolen og videregående) er, i følge helseprofilundersøkelsen, de mest populære aktivitetene i prioritert rekkefølge: Sykling, snøbrett, fotball, treningsstudio, rulleskøyter/rullebrett, langrenn og alpint. For jenter i prioritert rekkefølge: Sykling 36 %, snøbrett 33 %, treningsstudio 20 %, dans/jazzballett 18 %, rulleskøyter/rullebrett 15 %. For gutter i prioritert rekkefølge: Snøbrett 35 %, fotball 35 %, sykling 33 %, rulleskøyter/rullebrett 23 %, treningsstudio 19 %.

Deltakelse innen organiserte aktiviteter, og spesielt idretten, til en viss grad avhengig av alder. Andelen av befolkningen som er medlem i idrettslag er sterkt synkende fra ungdomsskolealder, og spesielt er frafallet stort i alderen 16 – 19 år (Seippel 2005). I denne aldersgruppen har det også vært en nedgang i antall aktive innen de største idrettene (Vaage2009).

Fra 20 – årsalderen og oppover er det de mer egenorganiserte aktivitetene som tar over. Det har de siste årene vært en tendens til at voksne og eldre i noe større grad enn tidligere er aktive innen jogge/løpeturer, skiturer, sykling og rask turgåing. Det blir også stadig mer populært å bruke treningssentre. Spesielt aktiviteter som styrketrening er økende i alle aldersgrupper. Det kan derfor tyde på at befolkningen over 20 år er mer fysisk aktiv nå enn for få år siden, mens barn og ungdom er noe mindre aktiv.

De anleggene som i størst grad blir benyttet av hele befolkningen er friluftslivsanlegg. I en undersøkelse gjennomført av Synovate vises det til at 65 % av de som var i regelmessig aktivitet 2009 benytter seg av turstier og turløyper, mens 56 % benyttet større utmarksarealer for tur- og friluftaktiviteter, mens lysløype ble brukt av 36 %. Av andre anlegg ble svømmehaller brukt av 38 %, mens treningssenter ble brukt av 35 %. Anlegg først og fremst beregnet for den organiserte idretten ligger markant lavere med idrettshall / flerbrukshall på 24 % og fotballanlegg på 14 %. Det er i denne sammenheng viktig å være klar over at innenfor satsningsgruppen barn og ungdom er det et mye større antall som regelmessig benytter de typiske idrettsanleggene.

I en undersøkelse av Breivik (1999) er det funnet at det aktivitetsnivået en legger seg på som 20 – åring stort sett holder seg resten av livet. Dette betyr at planleggingen og realiseringen av idretts, friluftslivs og aktivitetsanlegg i Akershus først og fremst bør dreie seg om anlegg for

satsningsgruppen barn og ungdom. Allikevel er det viktig at det også utarbeides anlegg som gjør det mulig å være i den aktiviteten som er ønskelig også for personer i andre aldersgrupper. Det vil derfor i planperioden legges opp til en helhetlig satsning på anleggsutbygging gjennom et mål om at alle skal ha mulighet for å være i fysisk aktivitet gjennom hele livet.

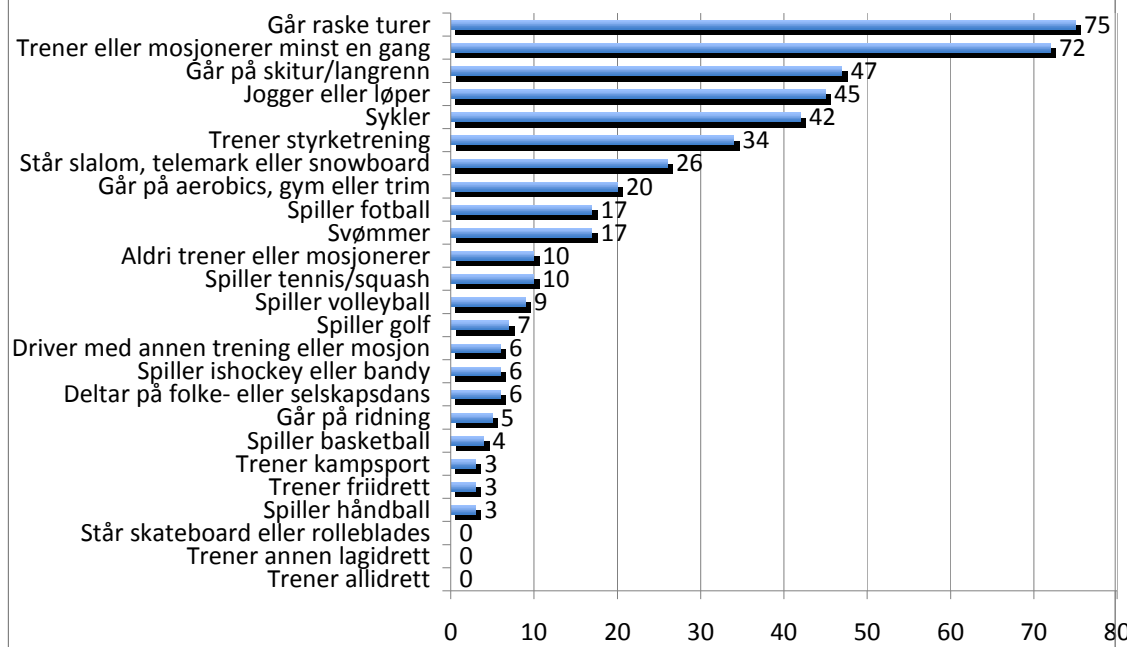
Blant pensjonistene er det på landsbasis i overkant av 40 prosent som trener to eller flere ganger i uka. Innen denne gruppa er det 16 prosent som trener daglig, dvs. like stor andel som blant de unge. Det er med andre ord større forskjeller i aktivitetsnivå mellom eldre enn blant yngre, og et relativt høyt aktivitetsnivå innen den gruppen eldre som er aktive.

I forhold til hva vi bruker fritiden til, er det en tendens til at menn og kvinner fra 25-66 år bruker en mindre andel av sin fritid i dag til idrett og friluftsliv, enn hva tilsvarende aldersgruppe brukte for 30 år siden. Dette gjelder også unge. For eldre er det omvendt: Både totalt sett, og i forhold til disponibel fritid bruker denne aldersgruppen mer tid til idrett og friluftsliv enn for 30 år siden.

Blant den godt voksne og eldre delen av befolkningen er det fotturer i skog og mark og bruk av turstier / løyper og større utmarksarealer for tur og friluftaktiviteter som dominerer. Der det er tilgjengelig svømmehall er også svømming en populær aktivitet.

Tabellen nedenfor viser tall fra SSB over personer i Akershus og Oslo som i 2007 har deltatt i ulike treningsaktiviteter i løpet av det siste året. Grafen kan være noe misvisende i forhold til de øvrige tallene som er presentert. Dette skyldes hovedsakelig spørsmålsformuleringen i de ulike undersøkelsene der grafen nedenfor tar høyde for at deltakerne i undersøkelsen har vært i aktiviteten i løpet av de siste 12 mnd, mens de andre tallene tar utgangspunkt i noe mer regelmessig aktivitet. Uansett gir grafen en god illustrasjon i forhold til hvilke aktiviteter som er populære i fylket.

Akershus og Oslo 2007. Personer som i løpet av de siste 12 mnd har deltatt på ulike treningsaktiviteter (prosent)

5.2 Egenorganisert aktivitet

I stortingsmeldingen "Idrettslivet i endring" fastholdes, at spillemidler ikke kan anvendes til kommersielle anlegg og at det er aktivitet som drives i lokale frivillige medlemsbaserte foreninger som skal prioriteres. På grunn av dette er feks treningssentre som mange benytter seg av i forbindelse med egenorganisert aktivitet ikke berettiget til støtte fra spillemidlene.

Meldingen tar likevel problemstillingen inn over seg, og peker på at den organiserte idretten og friluftslivet ikke klarer å fange opp alle, og at det derfor er behov for å legge tilrette for en (fortjenestefri) anleggsutvikling som bidrar til å sikre muligheten for egenorganisert fysisk aktivitet for alle.

Det skal ikke være nødvendig å være medlem i en fotballklubb for å spille fotball, eller i en skiklubb for å gå langrenn. Tersklene for å drive trening og mosjon skal være så lave som mulig, for at flest mulig kan være aktive og fortsette å være aktive over tid.

Mange unge og voksne driver, og ønsker om mulighetene var lagt bedre til rette, å drive idretts- og friluftslivsaktiviteter uten organisasjonstilknytning. I følge Helseprofilen for Akershus påpeker særlig unge jenter dette.

Det er interessant å merke seg at de som driver idrett og friluftsliv som egenorganisert aktivitet, sjelden gjør dette alene. Både innenfor lagidretter og individuelle idretter skjer den egenorganiserte aktiviteten i felleskap med andre. I størst grad for kvinner. Hvis de må trene individuelle aktiviteter alene, vil de heller ikke fortsette. Det må derfor være det sosiale samværet som er motivasjonsfaktoren, og ikke aktiviteten i seg selv (SSB rapport 2004/13).

Det gis spillemidler til anlegg for egenorganisert aktivitet. Dette skjer blant annet gjennom tildeling av midler til nærmiljøanlegg. Dette er anlegg som skal være tilgjengelig for alle i nærmiljøet, og ikke skal være beslaglagt av den organiserte idretten. Ballbinger har de siste årene tatt mye av potten til nærmiljøanlegg, men det er nå en tendens til at anleggsutbyggingen i større grad dreier mot for eksempel større ball- og aktivitetsflater og skateanlegg. Friluftslivsanlegg er også eksempler på anlegg som mottar støtte fra spillemidlene og som stort sett blir brukt til egenorganisert aktivitet.

Selv om dette som regel er anlegg som ikke kan motta 2 millioner i spillemidler, og derfor ikke omtales i handlingsprogrammet, er det viktig å også nevne dette i et slikt planadokument. Slike anlegg aktiviserer mange, og er derfor viktig i den helhetlige planleggingen av anlegg for idrett og friluftsliv i Akershus. Mange av disse faller også inn under fylkeskommunens satsning på friluftslivsanlegg med 10 % av den totale spillemiddelpotten fra ordinære anlegg.

5.3 Sykkelveier og stier

Det har i Norge de siste årene vært et fokus på sykkel og tilrettelegging for sykling som et transportmiddel, for å få opp den fysiske aktiviteten i befolkningen og redusere miljøbelastningen. Utbygging av sykkelveier er ikke underlagt spillemiddelordningen, dette skal finansieres gjennom andre budsjetter. Det gis allikevel spillemidler til turveier og turstier. Dette er anlegg som ofte også benyttes av syklende. For planperioden er det meldt inn ett stort anlegg i Nes kommune der en lysløype / turløype tilrettelegges universelt. Slike anlegg vil også være godt tilrettelagt for sykkelbruk.

5.4 Mål for tilrettelegging av anlegg for egenorganisert aktivitet

Gjennom anleggsutvikling i Akershus skal det for planperioden oppfordres til utvikling av anlegg for egenorganisert aktivitet.

5.4.1 Strategier

- Det skal legges til rette og settes av områder for idrett, friluftsliv og egenorganisert aktivitet i alle boligområder. Det er samtidig viktig å ta hensyn til nye aktiviteter som også har behov for arealer.
- Det bør fokuseres på anlegg som i liten grad trenger vedlikehold og som samtidig aktiviserer mange, eks ballbinge vs. ballflate.
- Det bør tas hensyn til brukernes ønsker under planlegging av anlegg for egenorganisert aktivitet. Eksempler kan være velforeninger som foretar behovsanalyser og brukerundersøkelser, samt aktiv bruk av "Barnetråkk" i de ulike kommunene.

6 Handlingsprogram

Handlingsprogrammet omfatter de store anleggstypene med godkjent søknadssum på kr 2 millioner eller mer som skal vurderes for tilsagn om spillemidler. Dette er basert på innmeldte ønsker og behov fra reviderte kommunedelplaner for anlegg om områder for idrett og fysisk aktivitet. I tillegg er det supplert noe med innspill fra en del av de kommunene som ennå ikke har slutført hovedrevisjonen av sine anleggsplaner. Sektorplanens handlingsprogram vil rulleres i 2012.

Enkelte av de innmeldte anleggene vil i utgangspunktet ikke være berettiget til støtte over 2 millioner, men med mulige tilleggsprosjekter kan de komme over denne grensen. Disse prosjektene er derfor tatt med i oversikten, men med merknad.

Dersom en ser den totale innmeldte summen av ønskede anlegg for perioden opp mot forventet spillemiddeltildeling til Akershus for perioden ser en at på langt nær alle anlegg kan påregne spillemidler, og det ligger an til et økende etterslep på finansieringen til idrettsanlegg gjennom spillemidler i Akershus.

Handlingsprogrammet er delt inn 3 ulike grupper, gruppe A, gruppe B og gruppe C.

Gruppe A

Gruppe A er de anlegg som tidligere har fått deltilsagn og nå venter på et nytt deltilsagn eller slutttilsagn. Gruppe A justeres etter hver hovedfordeling, slik at anleggene som har fått slutttilsagn fjernes, mens nye anlegg som venter deltilsagn legges til.

Gruppe B

I denne gruppen inngår de anleggene som kommunene regner med å få realisert i løpet av planens første periode, dvs. 2010 – 2011. Prosjektene i gruppe B er oppført regionvis. Samlet anslag over forventede spillemidler til disse anleggene ligger langt over det som med rimelighet kan forventes tildelt i løpet av denne perioden.

Gruppe C

I denne gruppen inngår de anlegg som ikke er aktuelle for tilsagn i planens første del. I samarbeid med kommunene kan disse anleggene overføres til gruppe B ved rulling av sektorplanens handlingsprogram.

Handlingsprogram 2010 - 2013 Ordinære idrettsanlegg

med godkjent total søknadssum over kr 2 000 000

Gruppe A

Anlegg som har fått første deltilsagn i 2009, og som får slutt tilsagn, eventuelt nytt deltilsagn i sektorplanens planperiode 2010 – 2013

Anleggsnr.	Prosjekt	Kommune og region	Planlagt byggestart	Kostnads ramme	Tilsagn spillemidler	Tildelt 2009	Gjenstår til fordeling
0219021206	Høvik idrettsplass – kunstisbane	Bærum / Vest	Ferdigstilt 2008	7 185 500	2 000 000	1 000 000	1 000 000
0219087501	Storøya grendesenter – Bordtennishall	Bærum / Vest	Ferdigstilt 2009	8 000 000	2 600 000	1 600 000	1 000 000
0220048601	Leikvollhallen	Asker / Vest	Ferdigstilt 2005	54 500 000	14 400 000	9 400 000	5 000 000
0211011902	Grevlingen svømmehall	Vestby / Follo	Ferdigstilt 2006	28 000 000	8 000 000	6 318 000	1 682 000
0214070211	Ås stadion – treningshall fotball	Ås / Follo	2010	62 500 000	2 000 000	1 000 000	1 000 000
0226002508	Frogner idrettspark – kunstgress med flomlys	Frogn / Follo	Ferdigstilt 2008	7 627 000	2 500 000	1 500 000	1 000 000
0213074301	Kråkstadhallen	Ski / Follo	Ferdigstilt 2007	33 700 000	7 700 000	2 000 000	5 700 000
0231004503	Lillestrøm idrettspark – kunstgressbane (bane 3)	Skedsmo / Nedre romerike	Ferdigstilt 2004	9 500 000	2 500 000	1 500 000	1 000 000
0231004530	Lillestrøm idrettspark – LSK-hallen	Skedsmo / Nedre Romerike	Ferdigstilt 2007	75 600 000	5 100 000	2 912 000	2 188 000
Totalt				286 612 500	46 800 000	27 230 000	19 570 000

Gruppe B

Anlegg som er innmeldt av kommunene og som forventes realisert innenfor sektorplanens planperiode begrenset til 2010 – 2011. Anlegg som er planlagt realisert fra 2012 og senere er lyttet til gruppe C. Anlegg i gruppe B er vurdert ut fra kommunal prioritering og sektorplanens føringer. Anleggene er oppført regionvis og er ikke innbyrdes prioritert.

Gruppe B – Vest

Kommune nr	Prosjekt	Kommune	Planlagt byggestart	Kostnadsramme	Forventet sum spillemidler
0220	Risenga svømmehall	Asker	Ferdigstilt 2006	197 500 000	12 300 000
0220	Bondi skole – idrettshall	Asker	2010	25 000 000	4 000 000
0219	Ringstadbekk idrettshall	Bærum	Ferdigstilt 2006	17 700 000	2 000 000
0219	Hundsund kunstis/gress m lys	Bærum	Ferdigstilt 2008	37 025 000	6 500 000
0219	Hundsund flerbrukshall	Bærum	Ferdigstilt 2009	33 125 000	7 000 000
0219	Hundsund svømmehall	Bærum	Ferdigstilt 2009	38 565 000	10 000 000
0219	Hundsund svømmehall opplæring	Bærum	Ferdigstilt 2009	14 998 000	2 500 000
0219	Storøya kunstgressbane	Bærum	Ferdigstilt 2009	6 757 000	2 252 000
0219	Storøya idrettshall	Bærum	Ferdigstilt 2010	37 707 000	5 500 000
0219	Evje skole Miniidrettshall	Bærum	Ferdigstilt 2010	15 775 000	4 000 000
0219	Hauger kunstis rehab kjøleanlegg	Bærum	2011	10 000 000	3 000 000
0219	Bærum idrettspark fotballhall	Bærum	2011		3 700 000
0219	Bærum idrettspark friidrettshall	Bærum	2011		10 000 000
0219	Bærum idrettspark flerbrukshall	Bærum	2011		10 000 000
0219	Nadderud flerbrukshall	Bærum	2011	64 000 000	7 000 000
0219	Helset kunstgress	Bærum	2011	6 000 000	2 000 000
0219	Høvik kunstgress og oppgrad. kjøleanlegg	Bærum	2011	6 000 000	2 000 000
0219	Høvik skole flerbrukshall	Bærum	2011	32 000 000	4 000 000
Totalt				542 152 000	97 752 000

Gruppe B – Follo

Kommune nr	Prosjekt	Kommune	Planlagt byggestart	Kostnadsramme	Forventet sum spillemidler
0213	Kråkstadhallen	Ski	Ferdigstilt 2007	33 700 000	7 700 000
0213	Follo Trykk Arena	Ski	2010	69 700 000	11 000 000
0213	Motocrossbane i Assurdalen	Ski	2011	35 000 000	? (vurderes av KUD)
0213	Rehabilitering Ski stadion	Sko	2011	10 000 000	2 000 000
0213	Siggerud kunstgressbane 11er	Ski	2011		2 500 000
0215	Måna kunstgressbane	Frogn	Ferdigstilt 2010	14 065 000	2 500 000
0211	Sole skog – flerbrukshall	Vestby	2010	92 457 795	7 000 000
0211	Sole skog – svømmehall	Vestby	2010	30 000 000	1 000 000
0211	Sole skog – aktivitetsflate	Vestby	2010	6 257 386	2 000 000
0211	Grevlingen – kunstgressbane	Vestby	Ferdigstilt 2006	10 024 000	2 500 000
0211	Pepperstad – kunstgressbane	Vestby	Ferdigstilt 2009	9 065 000	2 500 000
0211	Sole skog – kunstgressbane	Vestby	2010	14 256 957	2 500 000
0217	Østre Greverud – Flerbrukshall	Oppegård	2011/2011	62 000 000	7 000 000
0217	Sofiemyr kunstgress – rehabilitering og forberedelse til undervarme*	Oppegård	2010/2011	8 000 000	2 000 000
0217	Sofiemyrhallen – rehabilitering**	Oppegård	2010	4 000 000	1 300 000
0216	Sunnaas sykehus – svømmehall	Nesodden	Ferdigstilt 2004	14 500 000	4 300 000
0216	Berger – Tennishall	Nesodden	2010	10 800 000	2 200 000
0216	Bjørnemyr – flerbrukshall	Nesodden	2010	32 000 000	7 000 000
Totalt				422 026 138	66 000 000

*Gis kun 1 mill til rehabilitering kunstgress

**Del av større prosjekt. Se gruppe C

Gruppe B - Nedre Romerike

Kommune nr	Prosjekt	Kommune	Planlagt byggestart	Kostnadsramme	Forventet sum spillemidler
0221	Aurskoghallen – Sosiale rom, aktivitetsrom, klubbhus, ekstra garderobe	Aurskog Høland	2006	11 200 000	2 050 000
0221	Bjørkelangen sportssenter - kunstgress	Aurskog Høland	2010	5 200 000	2 500 000
0221	Hølandshallen – 2 etasje og tilbygg. Klubbhus, aktivitetsrom og rehab hallgulv	Aurskog Høland	2010		2 335 000
0226	Sørum IL – Kunstgressbane	Sørum	Ferdigstilt 2008	7 793 000	2 500 000
0230	Kjennhallen – flerbrukshall	Lørenskog	Ferdigstilt 2009	60 000 000	7 000 000
0230	Hammer – Turnhall	Lørenskog	2011	70 000 000	
0230	Losby – langrenns-/ skiskytteranlegg	Lørenskog	2011	10 000 000	
0231	Skjettenhallen	Skedsmo	Ferdigstilt 2008	50 000 000	7 000 000
0231	Sten Tærud – kunstgress 11er	Skedsmo	Ferdigstilt 2007	6 200 000	2 500 000
0231	Skjetten stadion kunstgress 11er rehab*	Skedsmo	Ferdigstilt 2008	8 500 000	2 500 000
0231	Stavbanen – kunstgress 11er m undervarme**	Skedsmo	2010	7 500 000	2 500 000
0231	Skedsmokorset – flerbr. Hall (2 baner)	Skedsmo	2010	35 000 000	10 500 000
0231	Skedsmo vgs – idrettshall	Skedsmo / Akershus FK	2011	35 000 000	7 000 000
0231	Leirsund std – kunstgress 11er m/undervarme	Skedsmo	2012	10 000 000	2 500 000
0227	Dalen skole – flerbrukshall	Fet	2010	25 455 000	3 500 000
0229	Vidotta – Kunstgressbane	Enebakk	2011	5 663 200	2 500 000
0229	Mjær stadion – kunstgressbane	Enebakk	2011	6 907 750	2 500 000
0233	Flerbrukshall midtre del av Nittedal	Nittedal	2011	40 000 000	7 000 000
Totalt				394 418 950	66 385 000

*gis kun 1 mill til rehabilitering

**forventet ekstratilskudd 1 mill (undervarme? ikke tatt med i oversikten)

Gruppe B - Øvre Romerike

Kommune nr	Prosjekt	Kommune	Planlagt byggestart	Kostnadsramme	Forventet sum spillemidler
0237	Råholt svømmehall	Eidsvoll	2010	109 000 000	10 600 000
0236	Lysløype Årnes – Fjellfoten rehabilitering (4 deler)	Nes	2010	8 000 000	2 800 000
0236	Kunstgressbane 11er Hvam IL	Nes	2011	7 000 000	2 000 000
0235	Gystadmarka skole – flerbrukshall	Ullensaker	Ferdigstilt 2009	18 265 000	4 000 000
0235	Jessheim skole – flerbrukshall	Ullensaker	Ferdigstilt 2009	17 000 000	4 000 000
0235	ALFhallen – flerbrukshall	Ullensaker	2010	23 000 000	7 000 000
0235	Bakke / Vesong – Svømmeanlegg 25 – rehabilitering	Ullensaker	2011	20 000 000	6 500 000
0235	Nye Jessheim stadion – friidrett og naturgress**	Ullensaker	2010	25 000 000	2 900 000
0235	Nye Jessheim stadion – kunstgress med undervarme	Ullensaker	2011	10 000 000	2 500 000
0235	Nye Jessheim stadion* Garderobe inkl ekstra garderobesett	Ullensaker	2011	10 000 000	1 200 000
0235	Nye Jessheim stadion – klubbhus*	Ullensaker	2011	5 000 000	700 000
0235	Nye Jessheim stadion/* – lager/vedlikeholdsbygg	Ullensaker	2011	5 000 000	700 000
0235	Flerbrukshall 3 flater	Ullensaker	2010	85 000 000	13 000 000
0238	Skistue – Bjerke IL***	Nannestad	2011	6 000 000	2 000 000
0239	Flerbrukshall / gymanlegg, evt inkl skytebane og sos. rom	Hurdal	2011	35 000 000	8 100 000
0239	Basseng	Hurdal	2011	12 000 000	4 000 000
0239	Aktivitetsbygg – Norges blindforbund	Hurdal	2011	52 000 000	8 300 000
Totalt				447 265 000	80 300 000

*Jessheim stadion ses på som samlet kostnad derfor er to anlegg med SM på kr 700 000 tatt med.

**Jessheim stadion friidrett: Tilegg pga planlagt regionalanlegg

***Gis maksimalt kr 700 000 til skistue

Gruppe C

Anlegg med planlagt oppstart i 2012 og senere. Anleggsprosjektene er oppført regionsvis.

Anlegg i gruppe C kan flyttes opp i gruppe B ved rullering av sektorplanens handlingsdel for 2012 – 2013.

Gruppe C – Vest

Kommune nr	Prosjekt	Kommune	Planlagt byggestart	Kostnadsramme	Forventet sum spillemidler
0220	Solli skistadion	Asker	2011		2 100 000
0230	Vardåsen skisenter	Asker	2012 / 2013		2 100 000
0220	Nesøya skole – idrettshall	Asker	2012	50 000 000	7 000 000
0219	Bærum idrettspark 50m basseng	Bærum	2014		12 000 000
0219	Bærum idrettspark stupbasseng	Bærum	2014		spes vurdering dep
0219	Bærum idrettspark undervisningsbasseng	Bærum	2014		2 500 000
0219	Haslum – kunstis/gress	Bærum	2013	12 000 000	4 000 000
0219	Hosle kunstgressbane	Bærum	2012	8 400 000	2 500 000
Totalt				70 400 000	32 200 000

Gruppe C – Follo

Kommune nr	Prosjekt	Kommune	Planlagt byggestart	Kostnadsramme	Forventet sum spillemidler
0213	Folkehelsehus/utvidelse av Skihallen	Ski	2013	50 000 000	8 300 000
0213	Ski idrettspark – tennishall	Ski	2013	10 000 000	2 000 000
0211	Hølen Flerbrukshall	Vestby	Uavklart	16 000 000	4 000 000
0216	Fjellstrand – Idrettshall	Nesodden	Uavklart		
0216	Berger idrettspark – utvidelse	Nesodden	Uavklart		
0216	Myklerudbanene – utvidelse	Nesodden	Uavklart		
0216	Fagerstrand – utvidelse	Nesodden	Uavklart		
0216	Fagerstrand – Nye idrettsbaner	Nesodden	Uavklart		
0216	Jaer, Berger, Fjellstrand og Nesoddtangen – Anlegg for ballspill	Nesodden	Uavklart		
0216	Helårs turveier i marka	Nesodden	Uavklart		
0217	Sofiemyrhallen – rehabilitering	Oppegård	2012	40 000 000	10 000 000
0211	Brandstad stadion – ny fotballbane	Vestby	ikke avklart		2 500 000
Totalt				146 000 000	26 800 000

Gruppe C - Nedre Romerike

Kommune nr	Prosjekt	Kommune	Planlagt byggestart	Kostnadsramme	Forventet sum spillemidler
0233	Flerbrukshall Søndre del av Nittedal	Nittedal	2012	40 000 000	7 000 000
0233	Flerbrukshall midtre del av Nittedal	Nittedal	2011	40 000 000	7 000 000
0233	Friidrettsanlegg, rehabilitering Bjertnes	Nittedal	2012	7 500 000	2 500 000
0233	Kunstgressbane Hakadal	Nittedal	2012	7 500 000	2 500 000
0230	Interkommunalt skøyteanlegg	Lørenskog	Uavklart		
0230	Losby golfbae	Lørenskog	Uavklart		
0230	Kjenner folkebad – tilbygg	Lørenskog	2012	10 000 000	
0230	Losby – ridehall	Lørenskog	2012	4 000 000	
2013	Leirsund – flerbrukshall	Skedsmo	2012	40 000 000	7 000 000
0231	Strømmen std – flerbrukshall/futsal	Skedsmo	2013	40 000 000	7 000 000
0231	Strømmen vgs – flerbrukshall	Skedsmo / Akershus FK	2013	40 000 000	7 000 000
0231	Lillestrøm vgs – flerbrukshall	Skedsmo / Akershus FK	2013	40 000 000	7 000 000
0231	Interkommunalt / regionalt motorsportanlegg	Skedsmo	2013		
0231	Regionalt svømmeanlegg	Skedsmo	2013	600 000 000	
0231	Regionalt kunstfrossent isanlegg	Skedsmo	2013		
0228	Marikollen idrettspark – utvidelse	Rælingen	Uavklart		
0229	Enebakk ungdomsskole- Rehabilitering idrettsbygg	Enebakk	utsatt	20 000 000	6 000 000
0221	Høland stadion – kunstgressbane	Aurskog Høland	2013		2 500 000
Totalt				849 000 000	48 500 000

Gruppe C - Øvre Romerike

Kommune nr	Prosjekt	Kommune	Planlagt byggestart	Kostnadsramme	Forventet sum spillemidler
0235	Gystadmarka – svømmehall 25 m	Ullensaker	Uavklart	130 000 000	12 000 000
0235	Bakkedalen – kunstgress m/undervarme	Ullensaker	Uavklart	10 000 000	2 500 000
0238	Flerbrukshall (16x24)	Nannestad	Uavklart		4 000 000
0238	Svømmehall	Nannestad	Uavklart		
0237	Langset stadion - kunstgressbane u/undervarme	Eidsvoll	2012	6 000 000	2 000 000
0237	Myhrer stadion – Kunstgress u/undervarme	Eidsvoll	2015	10 000 000	2 000 000
0237	Langset idrettshall	Eidsvoll	2013	?	?
0236	Nes arena friidrett / flerbrukshall. Hvam IL*	Nes	2012	75 000 000	12 000 000
0235	Ishall	Ullensaker	2012	40 000 000	10 000 000
Totalt				271 000 000	44 500 000

*Her vil det i tillegg søkes om programsatsningsmidler

Totalt innmeldt

Tabellene nedenfor viser totalt innmeldt kostnadsramme og forventet sum av spillemidlene for de ulike gruppene (Oversikt over gruppe A finnes øverst i dokumentet)

Gruppe B

Kostnadsramme	Forventet sum spillemidler
1 805 862 088	310 437 000

Gruppe C

Kostnadsramme	Forventet sum spillemidler
1 336 400 000	122 000 000

Gruppe B + C

Kostnadsramme	Forventet sum spillemidler
3 142 262 088	462 437 000

Totalt A + B + C

Kostnadsramme	Forventet sum spillemidler
3 428 874 588	482 007 000

6.1 Forventninger for planperioden

Som vist i tabellene ovenfor er den planlagte anleggsutbyggingen for fylket formidabel.

Dersom en ser gruppe B under ett vil en 2010 og 2011 ha en forventet kostnadsramme på nye anlegg på 1 473 123 588 og en forventet søknadssum for spillemidler på 320 137 000. I tillegg til dette kommer søknader om ordinære midler for anlegg under kr 2 millioner og

nærmiljøanlegg. De siste årene har Akershus mottatt omlag kr 55 millioner i spillemidler. Erfaringsmessig blir ikke alle innmeldte anlegg realisert som planlagt, men på bakgrunn av kommunens innmeldte prosjekter forventes det allikevel et økende etterslep på utbetaling av spillemidler i forhold til anleggsutbyggingen i fylket.